

Sivistys on siistiä

Lähiöprojektin
toimintakertomus 2014

Sivistys on siistiä

Lähiöprojektin toimintakertomus 2014

Lähiöprojekti
Helsinki

Lähiöprojekti Helsinki

Kaupunginhallituksen päätös 18.5.2015 § 535

Lähiöprojektin toiminnan jatkaminen 1.1.2016 alkaen ja toimintakertomus 2014

Kaupunginhallitus päätti jatkaa lähiöprojektia 1.1.2016 alkaen kaksivuotiskauden ajan (2016–2017). Samalla kaupunginhallitus päätti kehottaa lähiöprojektia esittämään kaupunginhallitukselle 30.11.2015 mennessä vuoden 2017 loppuun ulottuvan projektisuunnitelman, jossa tarkennetaan toimintakauden teemat, tavoitteet ja toimintaperiaatteet.

Kaupunginhallitus päätti merkitä tiedoksi lähiöprojektin toimintakertomuksen vuodelta 2014.

© Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto

Teksti: Tero Santaoja ja Pirjo Ruotsalainen

www.lahioprojekti.hel.fi

Taitto: Tovia Design Oy / Olli Turunen

Julkaisusarjan graafinen suunnittelu: Timo Kaasinen

Kannen kuva: Unelma-taideos Kannelmäen Sitratorilla, Simo Karisalo

Paino: Edita Prima Oy 2015

ISSN 0787-9024

ISBN 978-952-272-944-6 (nid.)

ISBN 978-952-272-945-3 (PDF)

Sisältö

Esipuhe	6
Tiivistelmä	7
Sammandrag	9
Abstract	10
Lähiöprojektin kauden 2012–2015 päätavoitteet	12
Vuoden 2014 toiminta	14
Julkisen ympäristön suunnitteluhankkeet.....	15
Lähiörahasen tukeminen ja käyttö.....	21
Esikaupunkiasumisen ja palveluiden parantaminen.....	22
Elinkeino toiminnan edellytysten kehittäminen ja markkinointi.....	24
Pyöräilyn edistäminen esikaupunkialueilla.....	26
Hyvän kaupunkielämän vahvistaminen alueilla.....	27
Lähikoulujen vetovoiman vahvistaminen	31
Alueellisten osallistumismahdollisuuksien tarjoaminen asukkaille.....	35
Esikaupunkiviestinnän parantaminen	39
Lähiöprojektin toiminnan resursointi ja seuranta	41
Toimintarahan käyttö ja seuranta.....	41
Lähiöprojektin johtoryhmä	42
Lähiöprojektin työryhmät	43
Valtion avustukset	44
Kaupunginosien Helsinki 2013–2015	44
Kuvailulehti	46

Esipuhe

Lähiöprojektin toimintakausi 2012–2015, ”Sivistys on siistiä”, on edennyt vuoteen 2014. Vuoden aikana on jatkettu kaupunginhallituksen linjaamisen esikaupunkien kehittämistoimien organisointia ja integrointia. Toimintaan on sisällytetty vaikuttavuuden jatkuva arviointi, toimenpiteiden näkyvyyden korostaminen ja perusteltu kohdistaminen oikeaan aikaan oikeaan paikkaan.

Kuluneena vuonna Lähiöprojektissa on keskitytty nykyisten hankkeiden toiminnan tehostamiseen ja vaikuttavuuden vahvistamiseen. Erityistä painoarvoa on kohdistettu hankkeiden viestintään, jotta hyvät asiat nousevat esille ja edesauttavat lähiöiden näkyvyyttä myönteisessä valossa. Kehittämällä hankkeiden ja virastojen yhteistä viestintää osana lähiökehittämistä luomme paremmat lähtökohdat toiminnan integroimiselle ja alueellisen identiteetin ja kaupunginosatuntemuksen vahvistumiselle. Yhä enemmän on nähtävissä muun muassa se, miten asukkaiden paikallisidentiteetti syntyy oman kaupunginosan, kotialueensa kautta. Nuorten hyvinvointikertomuksen mukaan nuorten helsinkiläisten keskuudessa oma kaupunginosa on hyvin keskeinen identiteettiä vahvistava tekijä.

Vuosi 2014 on ollut vahvasti julkisen ympäristön kehittämiseen tähtäävää. Lähiöprojekti on osallistunut aktiivisesti teemallisten kohteiden, erityisesti asemakeskusten ja kaupunkipuistojen parantamiseen laatimalla yleissuunnitelmia yhteistyössä muiden hallintokuntien kanssa. Ottamalla ympäristön suunnitteluun mukaan alueen toimijoita on onnistuttu luomaan monipuolisemmat suuntaviivat ja tavoitteet toteutuksen tueksi. Muun muassa Kontulan Kalliopuistoon, Pohjois-Haagan asemalle ja Kannelmäen Vanhaistenpuistoon laadittiin suunnitelmat, joiden laadintaan osallistuivat toteuttajavirastojen lisäksi myös palveluhallintokunnat, jotka alueella päivittäin toimivat. Hallintokuntien asiantuntijoilla on paras tuntemus alueen nykytilanteesta, tarpeista ja toiveista. Esimerkiksi huonokuntoisen, turvattomaksi koetun puiston aktivoiminen perustuu käyttäjien sitouttamiseen jo hyvissä ajoin ennen kunnostushankkeen toteuttamista. Tätä kautta luomme olemassa olevaan ympäristöön kunnostustoimenpiteiden yhteydessä julkista tilaa, joka palvelee ajanviettoa, harrastamista ja asukkaiden yhteistä tekemistä.

Alueelliseen, kokoavaan lähestymistapaan perustuva suunnittelu on avainasemassa lähiöalueita kehitettäessä. Kohdistamalla rakentamis-, kunnostus- ja sosiaalisia toimenpiteitä samaan aikaan samalle alueelle, luomme hyvät lähtökohdat toiminnan vaikuttavuudelle. Vuonna 2014 Lähiöprojekti käynnisti yhdessä kaupunkisuunnitteluviraston kanssa Meri-Rastilan kaupunkiuudistuksen. Työ keskittyy täydennysrakentamiseen ja julkisten- ja palvelutilojen kehittämiseen kulttuuri- ja asukastoimintaa unohtamatta. Yhteisesti sovitulla päämäärillä ja tekemällä asioita yhdessä vastaamme parhaiten esikaupunkiemme kehittämisen haasteisiin.

Rikhard Manninen
Lähiöprojektin puheenjohtaja

Tero Santaoja
projektipäällikkö

Kaupunginhallitus hyväksyi 2.4.2012 (§ 324) Lähiöprojektin projektisuunnitelman kaudelle 2012–2015. Lisäksi kaupunginhallitus päätti kehottaa hallintokuntia ottamaan vuosien 2012–2015 toiminnassaan huomioon Lähiöprojektin tavoitteet ja kehittämisteemat sekä jatkamaan ja tehostamaan hallintokuntien välistä yhteistyötä.

Vuonna 1996 perustettu Lähiöprojekti tukee kaupungin strategioiden ja tavoitteiden toteuttamista sekä raportoi toiminnastaan vuosittain kaupunginhallitukselle. Tehtävänä on esikaupunkien yleisten kehityslinjojen määrittäminen sekä alueellisten kehittämistoimien organisoiminen ja integrointi. Lähiöprojekti on hallintokuntien yhteistyötä, jonka toiminta perustuu nelivuotiskausiin ja kiinteään viras-

tojen väliseen toimintaan. Tärkeässä roolissa on myös virastojen välisten kustannustehokkaiden ja innovatiivisten toimintatapojen- ja mallien kehittäminen. Tekemisen ja toteutuksen lähtökohtana on toimintakauden kattava projektisuunnitelma, jossa määritellään kauden tärkeimmät päämäärät ja keinovalikoimat. Suunnitelma ohjaa projektin toimintaa koko toimintakauden ajan. Projektikauden 2012–2015 tunnuksena on: ”Sivistys on siistiä”.

Vuonna 2014 Lähiöprojektissa jatkettiin eri kehittämishankkeiden organisoimista, jalkauttamista ja toteuttamista. Hankkeiden toiminta keskittyi kehittämistä vaativille alueille, joissa asutuskanta on yksipuolista, julkinen ympäristö heikossa kunnossa, palveluverkko yksipuolinen, asukastoiminta vähäistä sekä tarve syrjäytymisen ennalta ehkäisylle merkittävä. Te-

Asemakeskuksen täydennysrakentamista Kannelmäessä.

Kuva: Simo Karisalo

kemisessä painotettiin alueellista lähestymistapaa, jossa hallintokunnat ohjaavat kehittämistoimiaan monipuolisesti eri kaupunginosiin. Hyvin tärkeässä roolissa on yhteisesti sovittuihin tavoitteisiin sitoutuminen, koska hankkeiden resursointi tapahtuu pääosin hallintokuntien talousarvioiden ja oman henkilöstön puitteissa. Kokonaisvaltaiseen kehittämiseen perustuva Meri-Rastilan kaupunkiudistus käynnistyi syksyllä 2014.

Vuonna 2014 laadittiin julkisen ympäristön parantamiseen tähtääviä suunnitelmia Kontulan Kalliopuistossa, Kannelmäen Vanhaistenpuistossa sekä Pohjois-Haagan asemalla. Jakomäen keskuksen laadittiin elävöittämissuunnitelma tukemaan alueen asukastoimintaa ja paikallisten nuorten aktivoimista käyttämään aktiivisemmin julkista tilaa. Korjaustapaohjeiden laatiminen jatkui Pajamäen alueella, johon valmistui uusi aluetarkastelu ja korjaustapaohjeistus syksyllä 2014. Tämän lisäksi Kannelmäen korjaustapaohjeistuksen laatiminen käynnistyi syksyllä 2014.

Vuonna 2014 keskityttiin kauden päätavoitteiden mukaisesti kulttuuri- ja sivistyshankkeisiin sekä syrjäytymisen ennalta ehkäisyyn tähtäävien toimintamallien toteuttamiseen ja kehittämiseen. Lähikoulujen vetovoimaan tähtäävissä Tempo-orkesteri ja Bändipaja-hankkeissa resursoitiin erityisesti hankkeiden näkyvyyteen kohdealueilla. Hankkeista teetettiin erilliset esitteet alueen kotitalouksiin näkyvyyden ja tunnettuuden parantamiseksi. Tätä kautta tavoitteena on vaikuttaa myös lähikoulujen vetovoimaan tuomalla esiin positiivista ja ainutlaatuista koulutoimintaa.

Asukkaiden vuorovaikutusmahdollisuuksia ja kaupungin avointa palvelukulttuuria edistettiin jatkamalla esikaupunkimessujen järjestämistä. Keväällä 2014 kohdealueena olivat läntiset esikaupunkialueet Malminkartano, Kannelmäki, Lassila, Pohjois-Haaga sekä Pitäjänmäki. Syksyllä toteutettiin messut itäisiin kaupunginosaan, kohdealueena Mellunkylä, Myllypuro, Itäkeskus ja Puotila. Keräämällä monipuolinen hallintokuntien verkosto kertomaan alueen ajankohtaisista asioista, madallettiin osallistumiskynnystä, tuotiin aluetta koskevat asiat helposti löydettäväksi sekä parannettiin myös vuorovaikutus- ja keskustelukäytäntöjä. Kummassakin tilaisuudessa kävijöitä oli noin 200–300.

Lähiöprojektin toimintarahana oli vuonna 2014 yhteensä 585 000 €. Toimintaraahan sisältyivät myös vuodelta 2013 siirtyneet

määrärahat, 112 000 €. Vuoden 2014 kokonaiskäyttö oli 439 738 €. Käyttämättä jäi 145 262 €, josta osa johtui hankkeiden arvioitua vähäisemmistä kustannuksista tai aikataulutuksesta, jonka myötä edellisen vuoden toiminnasta koituvat kustannukset ajoittuivat vuoden 2015 puolelle ja määrärahoista siirrettiin 112 000 € vuodelle 2015.

Vuonna 2014 jatkettiin aktiivista yhteistyötä valtion suuntaan asuinalueohjelman merkeissä. Lähiöprojekti vastaa ”**Kaupunginosien Helsinki**”-kokonaisuuden koordinoinnista yhdessä kaupunginkanslian kanssa. Hankekokonaisuus jakautuu kärkihankkeisiin, jotka ovat asuinalueohjelman teemapainotusten mukaisesti: 1) täydennysrakentamisen edellytysten parantaminen, 2) asuin ympäristön laadun parantaminen sekä uudet toimintamallit ympäristön kehittämiseen sekä 3) demokratiatilojen kehittäminen, toteuttaminen ja toiminnan tukeminen. Vuonna 2014 näihin kärkihankekokonaisuuksiin haettiin kehittämisavustusta 1,68 M€, josta ARA myönsi haettavaksi 336 600 euroa. Vuosien 2013–2015 aikana Helsingin kaupunki sai avustuksia yhteensä 3 998 421 euroa, josta maksatukseen on saatu tähän mennessä 238 575 euroa. Saatujen avustusten osuus on noin 20 prosenttia koko asuinalueohjelman määrärahoista kaikkien mukana olevien kasvukeskuskaupunkien (Helsinki, Espoo, Vantaa, Tampere, Lahti, Jyväskylä, Lappeenranta, Turku, Kuopio, Oulu, Pori, Vaasa ja Joensuu) osalta.

Lähiöprojektin laaja eri virastojen edustajista koostuva johtoryhmä kokoontui säännöllisesti vuonna 2014 ja mukaan tuli uusia edustajia kaupungin eri virastoista. Johtoryhmän puheenjohtaja toimii yleiskaavapäällikkö **Rikhard Manninen** kaupunkisuunnitteluvirastosta sekä Lähiöprojektin projektipäällikkönä **Tero Santaoja**. Lähiöprojektissa toimivat myös projektisuunnittelija **Pirjo Ruotsalainen**, arkkitehti **Linda Wiksten**, tiedottaja **Tiina Nuto** sekä lähiöarkkitehdit **Päivi Hellman** ja **Mustafa Gurler**.

Sammandrag

Stadsstyrelsen godkände den 2 april 2012 (§ 324) Förortsprojektets projektplan för perioden 2012–2015. Därtill beslutade stadsstyrelsen att uppmana förvaltningarna att i sin verksamhet under 2012–2015 beakta Förortsprojektets mål och utvecklingsteman samt att fortsätta och effektivisera samarbetet mellan förvaltningarna.

Förortsprojektet som grundades 1996 stöder fullföljandet av stadens strategier och mål samt rapporterar årligen om sin verksamhet till stadsstyrelsen. Uppgiften är att fastställa allmänna utvecklingsriktlinjer för förorterna samt att organisera och integrera regionala utvecklingsåtgärder. Förortsprojektet är ett samarbete mellan förvaltningarna och dess verksamhet bygger på fyraårsperioder samt kontinuerlig verksamhet mellan ämbetsverken. Utvecklingen av kostnadseffektiva och innovativa verksamhetsätt och -modeller spelar också en viktig roll. Utgångspunkten för aktiviteterna och genomförandet är en projektplan för en verksamhetsperiod och där periodens viktigaste målsättningar och metodurval definieras. Planen styr projektverksamheten under hela verksamhetsperioden. Mottot för projektperioden 2012–2015 är: "Bildning är coolt".

År 2014 fortsatte Förortsprojektet att organisera, förankra och genomföra olika utvecklingsprojekt. Verksamheten inom projekten fokuserade på områden i behov av utveckling där bostadsbeståndet är ensidigt, den offentliga miljön i dåligt skick, servicenätverket ensidigt, boendeverksamheten ringa och behovet att förebygga utslagning betydande. I aktiviteterna betonades ett regionalt betraktelsesätt där förvaltningarna styr sina utvecklingsåtgärder på ett mångsidigt sätt till olika stadsdelar. Engagemang i de gemensamt överenskomna målsättningarna spelar en mycket viktig roll, eftersom fördelningen av resurser till projekten i huvudsak sker inom ramen för förvaltningarnas budgetar och med deras egen personal. Stadsförnyelsen av Havsrastböle som baserar sig på helhetsbetonad utveckling startade hösten 2014.

År 2014 utarbetades planer för förbättring av den offentliga miljön i parken Kal-

liopuisto i Gårdsbacka, parken Vanhais-tenpuisto i Gamlas samt vid Norra Haga station. För Jakobacka centrum utarbetades en plan för att ge liv åt området. Planen ska stöda områdets boendeverksamhet och aktivera lokala ungdomar att använda den offentliga miljön mer aktivt. I Smedjebackaområdet fortsatte utarbetandet av anvisningarna om reparations-sätt. För området färdigställdes en ny områdesgranskning och nya anvisningar om reparationsätt hösten 2014. Utöver detta började anvisningar om reparationsätt för Gamlas utarbetas hösten 2014.

År 2014 låg fokus i enlighet med periodens huvudmål på kultur- och bildningsprojekt samt på att implementera och utveckla verksamhetsmodeller som har som mål att förebygga utslagning. Inom projekten Tempo-orkesteri (Tempo-orkestern) och Bändipaja (Bandverkstaden), vars mål är att öka närskolornas dragningskraft,

lades resurser framför allt på projektens synlighet i målområdena. För att öka synligheten av och medvetenheten om projekten gjordes separata broschyrer om dessa till hushållen i området. Målet är att på detta sätt också att öka närskolornas dragningskraft genom att lyfta fram positiv och unik skolverksamhet.

Invánarnas möjligheter till växelverkan och stadens öppna servicekultur främjades genom att fortsätta att ordna förortsmässor. Våren 2014 var målområdena de västra förorterna Malmgård, Gamlas, Lassas, Norra Haga samt Sockenbacka. På hösten genomfördes mässor i de östra stadsdelarna, med Mellungsby, Kvarnbäcken, Östra centrum och Botby gård som målområden. Genom att samla ihop ett mångsidigt förvaltningsnätverk för att berätta om aktuella ärenden i området sänktes tröskeln för deltagande. Dessutom gjordes ärenden som gäl-

Operaatio Pulssin graffitikurssin nuori taiteilija.

Kuva: Simo Karisalo

ler området lätt tillgängliga och växelverkans- och samtalsrutinerna förbättrades. Båda tillställningarna hade cirka 200–300 besökare.

Förortsprojektets verksamhetspenning var 2014 sammanlagt 585 000 euro. I verksamhetspenningen ingick också anslag från 2013 till ett belopp om 112 000 euro. År 2014 användes sammanlagt 439 738 euro. De överblivna medlen uppgick till 145 262 euro. En del berodde på att projektkostnaderna var lägre än uppskattat eller på schemalagningen som gjorde att kostnader för det föregående årets verksamhet blev aktuella 2015. Av anslagen överfördes 112 000 euro till 2015.

År 2014 fortsatte man det aktiva samarbetet med staten i form av ett bostadsområdesprogram. Förortsprojektet samordnar tillsammans med stadskansliet det övergripande projektet **”Stadsdelarnas Helsingfors”**. Projekthelheten är indelad i spetsprojekt som i enlighet med bostadsområdesprogrammets temaprioriteringar är följande: 1) förbättring av förutsättningarna för kompletteringsbyggnad, 2) förbättring av bostadsmiljöns kvalitet samt nya verksamhetsmodeller för utveckling av omgivningen 3) utveckling och förverkligande av lokaler för demokrati och stöd till verksamheten. År 2014 ansökte man om 1,68 miljoner euro i utvecklingsbidrag för dessa spetsprojekthelheter, varav ARA utlyste 336 600 euro att sökas. 2013–2015 fick Helsingfors stad sammanlagt 3 998 421 euro i understöd, varav 238 575 euro hittills har utbetalats. De erhållna bidragen utgör cirka 20 procent av anslagen för hela bostadsområdesprogrammet för alla tillväxtcentrumsstäder som deltar (Helsingfors, Esbo, Vanda, Tammerfors, Lahtis, Jyväskylä, Villmanstrand, Åbo, Kuopio, Uleåborg, Björneborg, Vasa och Joensuu).

Förortsprojektets breda ledningsgrupp med representanter för olika ämbetsverk sammanträdde regelbundet under 2014 och till ledningsgruppen anslöt sig nya representanter för olika ämbetsverk inom staden. Ordförande för ledningsgruppen är generalplanechef **Rikhard Manninen** från stadsplaneringskontoret och projektchef för Förortsprojektet är **Tero Santaoja**. Inom Förortsprojektet medverkar också projektplanerare **Pirjo Ruotsalainen**, arkitekt **Linda Wiksten**, informatör **Tiina Nunto** samt förortsarkitekterna **Päivi Hellman** och **Mustafa Gurler**.

Abstract

On 2 April 2015 (§ 324), the City Board approved a project plan for the Neighbourhood Project for 2012–2015. In addition to this, the City Board decided to suggest that the administrative branches take the goals and development themes of the Neighbourhood Project into account in their operations between 2012 and 2015, and enhance cooperation between the branches.

The Neighbourhood Project, which was established in 1996, supports the implementation of City strategies and issues annual reports on its operations to the City Board. The purpose of the operations is to determine the general development policies of the suburbs as well as to organise and integrate development measures. The Neighbourhood Project is a collaborative effort of the administrative branches which is based on four-year terms and close cooperation between the departments. An important role is also played by the development of cost-efficient and innovative operating methods and models. The starting point for the efforts and implementation is the project plan that covers the entire operating terms and defines the most important goals and measures to be utilised. The plan guides project activities through the entire operating period. The slogan for the project period 2012–2015 is: **”Sivistys on siistiä”** (education is cool).

In 2014, the Neighbourhood Project continued to organise, mobilise and implement various development projects. The project operations mainly focus on areas with development needs where the housing stock is homogeneous, the public environment is in a poor state, the service network lacks diversity, there is very little resident activity and there is a great need for the prevention of social exclusion. The efforts emphasised a regional approach in which the administrative branches direct their development measures to various city districts with a diverse spread. Commitment to mutually agreed goals played an important role, since the project resourcing primarily takes place within the framework of

the budgets and human resources of the administrative branches. The reform of the Meri-Rastila district based on comprehensive development was initiated in the autumn of 2014.

The year 2014 saw the preparation of plans aimed at improving the public environment in Kalliopuisto Park in the Kontula district, Vanhaistenpuisto Park in the Kannelmäki district and the Pohjois-Haaga station. A vitalisation plan for the Jakomäki centre was drawn up to support resident activity in the area and to encourage local young people towards more active use of the public spaces in the area. The preparation of repair method instructions continued in the Pajamäki area, for which instructions on regional review and repair methods was completed in the autumn of 2014. In addition to this, the preparation of the repair method instructions for Kannelmäki commenced during the same autumn period.

In accordance with the main goals of the period, the focus in 2014 was on culture and education projects as well as implementation and development of operating models aimed at preventing social exclusion. In the Tempo-orkesteri (Tempo orchestra) and Bändipaja (Band workshop) project aimed at increasing the appeal of local schools, resources were directed particularly at increasing the visibility of the projects in the target areas. Separate brochures on the projects were prepared for households in the area to improve awareness and visibility. Another goal of these measures is to influence the appeal of local schools by highlighting positive and unique school activities.

The interactive opportunities of residents and the open service culture of the City were promoted by continuing to organise neighbourhood fairs. In the spring of 2014, the target area consisted of the western suburbs of Malminkartano, Kannelmäki, Lassila, Pohjois-Haaga and Pitäjänmäki. A fair for the eastern districts of Mellunkylä, Myllypuro, Itäkeskus and Puotila was held in the autumn. By bringing together a diverse network of administrative branches to provide information on topical matters

in the area, the threshold for participation was lowered, matters concerning the areas were made easily accessible and the practices for interaction and discussion were improved. Approximately 200–300 people attended both events.

In 2014, the operational funding for the Neighbourhood Project stood at €585,000. This also included €112,000 in allocations carried over from 2013. The total expenditure for 2014 was €439,738. A sum of €145,262 was left unused, partially due to the lower than expected costs of projects or scheduling that pushed the costs of the operations over to 2015. €112,000 of the allocations were transferred to 2015.

The residential area programme continued the active cooperation with the state in 2014. The Neighbourhood Project is responsible for the coordination of the umbrella project “*Kaupunginosien Helsinki* (Helsinki of Districts) together with the City Executive Office. The pro-

ject as a whole is divided into the following priority projects, according to the thematic emphases of the residential area programme: 1) improving the opportunities for infill development, 2) improving the quality of living environments and new operating models for environmental development and 3) development of democracy-enhancing spaces. In 2014, €1.68 million in funding was applied for these project packages, of which ARA (The Housing Finance and Development Centre of Finland) deemed €336,000 as eligible for application. Between 2013 and 2015, the City of Helsinki received a total of €3,998,421 in grants, of which €238,575 have been paid thus far. The share of the grants received is approx. 20% of the allocations of the entire residential area programme, as regards all the growth centre cities involved (Helsinki, Espoo, Vantaa, Tampere, Lahti, Jyväskylä, Lappeenranta, Turku, Kuopio, Oulu, Pori, Vaasa and Joensuu).

Rakennuskannan ominaispiirteiden tukeminen on tärkeä osa lähiöiden kehittämistä.

Kuva: Simo Karisalo

The Neighbourhood Project’s broad management team consisting of representatives of various departments met regularly in 2014, and new representatives of various City departments got involved. **Rikhard Manninen**, Head of the Strategic Planning Division at the City Planning Department, served as the chairman of the team, while **Tero Santaoja** served as the project manager for the Neighbourhood Project. Project Planner **Pirjo Ruotsalainen**, Architect **Linda Wiksten**, Communications Officer **Tiina Nuto** and Neighbourhood Architects **Päivi Hellman** and **Mustafa Gurler** also worked for the project.

Lähiöprojektin kauden 2012-2015 päätavoitteet

Jakomäen Broda -taideteos värivaloissa.

Kuva: Virpi Vertainen

Verkostoituva esikaupunki ja viihtyisä ympäristö

Olemassa olevaa kaupunkirakennetta tiivistetään ja monipuolistetaan kestävä kehityksen mukaisesti energiatehokkuuden vaatimukset huomioiden. Esikaupunkialueiden roolia tuetaan osana yhtenäistä, seudullisesti toimivaa kaupunkirakennetta. Täydennysrakentamista ohjataan olemassa olevan infrastruktuurin, palveluiden sekä hyvien kävely-, pyöräily- ja joukkoliikennedyhteyksien äärelle. Täydennys- ja korjausrakentamista tuetaan uusien toiminta- ja rahoitusmalleja kehittämällä.

Toimivan, viihtyisän ja kunnossa olevan arkiympäristön kehittämistä edistetään alueiden sisäisiä yhteyksiä ja kaupunginosien saavutettavuutta tukemalla, julkisten kaupunkitilojen laatua parantamalla, asuinrakennusten ja pihojen laadukasta korjaamista ohjeistamalla sekä elinkeinoelämän alueellisia edellytyksiä vahvistamalla. Viihtyisä kaupunkiympäristö tarjoaa hyvän pohjan turvalliselle ja laadukkaalle kaupunkielämälle.

Kokeminen, oppiminen ja hyvä kaupunkielämä

Esikaupunkien toimintamahdollisuuksia ja imagoa vahvistetaan sivistys-, kulttuuri- ja elinkeinoelämän toimijoiden kanssa tehtävällä monipuolisella yhteistyöllä. Hyvän kaupunkielämän rakentamista tuetaan kokemisen ja oppimisen kautta yhdessä alueellisten kulttuuri- ja sivistystoimijoiden, asukkaiden ja kolmannen sektorin kanssa.

Kasvavan vapaa-ajanviihtelyn tarpeita ja mahdollisuuksia tuetaan osana lähiympäristöä, erityisesti koulujen kanssa tehtävällä yhteistyöllä. Erityistä painoarvoa asetetaan syrjäytymisen ehkäisyyn ja arjen turvallisuuden vahvistamiseen. Tavoitteena on mahdollistaa hallintokuntien välisten yhteistyöhankkeiden rakentuminen sekä laadukkaiden, alueen identiteettiä ja toimintaa vahvistavien tapahtumien edellytykset.

Viestintä

Viestinnän avulla tuetaan kattavasti Lähiöprojektin tavoitteita. Esikaupunkien tunnettavuutta ja imagoa vahvistetaan tuomalla julkisuuteen positiivisia ja todennäköisiä uutisia esikaupungeista. Erityisesti keskitytään tapahtumista tiedottamiseen, kohdeyleisöjen tavoittamiseen ja ajankohdistaisten teemojen esiin nostamiseen. Teemojen valinnassa otetaan huomioon asukkaiden kyselyissä ilmaisemat mielipiteet ja kumppanihallintokuntien asiantuntijoilta kertyneet tiedot eri alueiden ihmisten tarpeista ja mielipiteistä. Näin parannetaan tiedonkulkua asukkaiden, kaupungin, yritysten, kansalaisjärjestöjen ja kaupunginosien välillä sekä lisätään vuorovaikutusta ja osallistumismahdollisuuksia.

Uudella kaudella keskitytään Lähiöprojektin tunnetuksi tekemiseen kaupungin sisällä ja rakennetaan uusia yhteistyötapoja hallintokuntien ja alueen toimijoiden välille. Viestinnällä vahvistetaan verkostoituvan esikaupungin rakentamista.

Visio

Helsingin esikaupungit ovat viihtyisiä ja urbaaneja kaupunginosia, joissa on monipuolinen asunto- ja työpaikkatarjonta, elinvoimainen kaupunkikulttuuri ja asukkaiden tarpeisiin vastaava palveluverkko.

Ydintehtävä

Lähiöprojektin ydintehtävänä on Helsingin esikaupunkialueen imagon vahvistaminen edistämällä asunto- ja toimitilarakentamista, korostamalla kaupunginosien vahvuuksia ja alueidentiteettiä sekä tukemalla lähipalvelujen edellytyksiä osana viihtyisää kaupunkiympäristöä. Lähiöprojekti keskittyy kaupunkilaisten toimintamahdollisuuksien ja hyvän elämän edellytysten parantamiseen asuinalueellaan yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Toiminta

Lähiöprojekti suunnittelee, käynnistää ja koordinoi Helsingin esikaupunkialueiden kehittämiseen liittyviä hankkeita ja yhteistyötapoja eri hallintokuntien sekä yksityisen ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Keskeisessä roolissa on hallintokuntien välisten toimintamallien kehittäminen.

Tavoitteet

**Verkostoituva esikaupunki
ja viihtyisä ympäristö**

**Kokeminen, oppiminen
ja hyvä kaupunkielämä**

Toimenpiteet

Täydennysrakentamisen
edistäminen

Julkisten kaupunkitilojen
kunnostaminen

Korjausrakentamisen
edistäminen

Alueellisen elinkeinotoiminnan
edellytysten parantaminen

Liikkumisympäristön
houkuttelevuus

Kulttuurikasvatuksen ja
sivistyksen tukeminen

Hallintokuntien väliset yhteistyömallit
syrjäytymisen ehkäisyyn

Tapahtumien
tukeminen

Asukastoiminnan ja
verkostoitumisen tukeminen

Viestintä

Seuranta

Vuoden 2014 toiminta ja arviointi

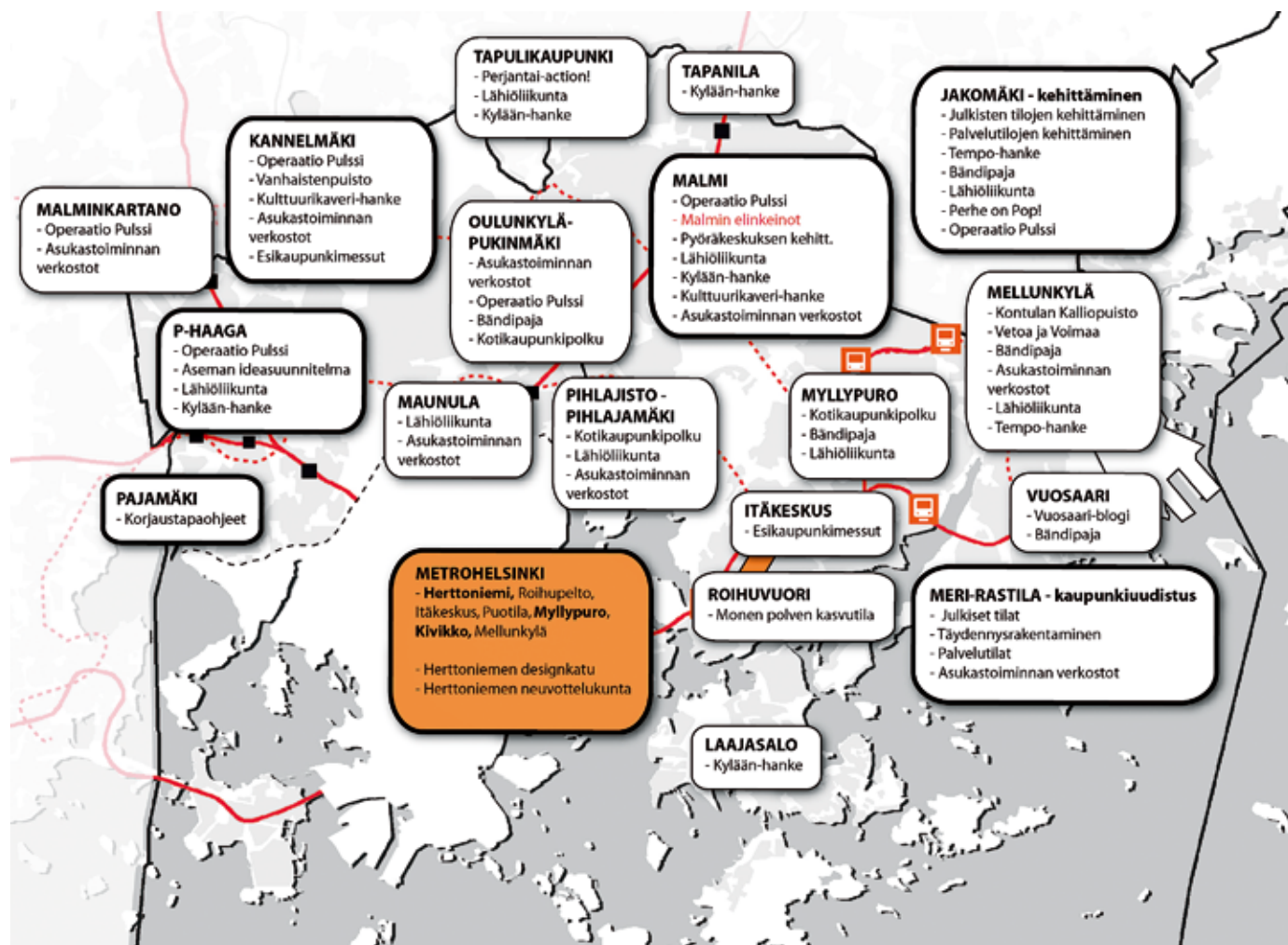
Lähiöprojektin toiminta ja hankkeiden toimenpiteet kohdistetaan esikaupunkialueille, jotka fyysisten, toiminnallisten ja sosiaalisten indikaattorien mukaan sitä tarvitsevat. Indikaattoreina ovat muun muassa ikärakenteen yksipuolistuminen, palvelujen heikentyminen, syrjäytyminen, rakennuskannan ja ympäristön tila sekä imagolliset tekijät. Projektin joustava rakenne, oma toimintaraha ja organisaatorinen asema mahdollistavat monipuolisen ja etupainotteisen lähestymistavan

eri alueisiin ja haasteisiin. Toiminnan tavoitteena on ympäristön kunnostustoimenpiteiden, täydennysrakentamisen ja yhteisöllisyyden tukeminen. Hankkeiden osalta lähtökohtana on niiden alueellisuuden, tarkoituksenmukaisuuden ja vaikuttavuuden varmistaminen. Hankkeiden kohdealueet sovitaan Lähiöprojektin johtoryhmän sekä toiminnasta vastaavan hallintokuntien kanssa yhdessä.

Lähiöprojektin yhtenä tehtävänä on yhteistyössä hallintokuntien kanssa pilotoida erilaisia toiminta- ja palvelumal-

leja esikaupunkien kehittämiseen. Tässä kappaleessa esitellään vuoden 2014 toimintaa hankekohtaisesti sekä arvioidaan niiden onnistumista, vaikuttavuutta sekä tekemisessä syntyneiden toimintamallien integrointi- ja kehittämismahdollisuuksia. Hankkeen arvioinnit perustuvat hallintokuntien omiin näkemyksiin ja käytäntöihin, joiden pohjalta Lähiöprojekti koostaa ja tekee tulkintoja johtopäätöksiksi. Arviointi tehdään erilliselle arviointilomakkeelle, joka on esitelty sivulla 42.

Lähiöprojektin vuoden 2014 toiminta alueittain esitettynä. Toiminnallisesti (merkitty tummennettuna) resursointia kohdistettiin erityisesti Kannelmäen, Pohjois-Haagan, Pajamäen, Malmin, Meri-Rastilan ja Jakomäen alueelle sekä itäisiin kaupunginosiin MetroHelsinki-hankkeen osalta.

Julkisen ympäristön suunnitteluhankkeet

Vuonna 2014 Lähiöprojekti keskittyi esikaupunkialueiden julkisen ympäristön parantamiseen tärkeimmillä asemakeskusalueilla, pääraiteilla sekä kaupunkipuistoissa. Yhteistyössä eri hallintokuntien kanssa teetettiin yleissuunnitelmia valituille kohdealueille. Tärkeänä osana oli myös alueen asukkaiden osallistaminen suunnitelmien ideoimiseen. Vuonna 2014 käynnistettiin Meri-Rastilan kaupunkiuudistushanke sekä jatkettiin monipuoliseen uudistamiseen tähtäävää Jakomäen kaupunginosakehittämistä.

Julkisten tilojen ja puistojen kehittäminen on monialaista työtä, jossa eri hallintokuntien välinen yhteistyö ja sitoutuminen on tärkeää. Tekemisen lisäksi tarvitaan myös yhteisiä foorumeita, joissa ideat ja sitoutuminen rakentuvat. Lähiöprojektin ympäristöparannustyöryhmä toimii foorumina tiedon jakamiseen, toiminnan kohdistamiseen ja toimenpiteiden käynnistämiseen. Työryhmän tavoitteena on myös edistää kaupungin lähiörahaston laadukasta ja tarkoituksenmukaista käyttöä sekä parantaa hallintokuntien välistä yhteistyötä hankkeiden valmistelussa. Osa seuraavaksi esiteltävistä hankkeista tukeutuu kaupungin lähiörahastoon, eikä niitä olisi ollut mahdollista toteuttaa ilman rahaston mahdollistamaa investointitukea.

Meri-Rastilan kaupunkiuudistus

Lähiöprojekti ja kaupunkisuunnitteluviraston täydennysrakentamisprojekti käynnistivät syksyllä 2014 Meri-Rastilan kaupunkiuudistuksen. Meri-Rastilan kaupunginosa valmistui 1990-luvun alussa juuri ennen Vuosaaren metrolinjan rakentamispäätöstä. 25 vuoteen alueelle ei ole kohdistettu merkittäviä parantamistoimenpiteitä, vaikka erityisesti metron myötä kaupunginosan kehittämispotentiaali on suuri. Meri-Rastilan kaupunginosa tarvitsee päämäärätietoista parantamista. Muun muassa aukiot, katualueet ja julkisten rakennusten piha-alueet kaipaavat parannustoimenpiteitä. Julkisten ulkotilojen kehittämisen yhteydessä on tärkeää myös tarkastella olemassa olevan rakenteen täydennysrakentamisen mahdollisuuksia.

Meri-Rastilan kaupunkiuudistuksen

tavoitteena on parantaa alueen julkisia kaupunkitiloja sekä laatia alueen täydennysrakentamiseen tähtäävä asemakaava. Kytkemällä ympäristön parantaminen vahvemmin osaksi täydennysrakentamisen kehittämistä luodaan myös toimintamalleja "prosenttiperiaatteeseen" tähtäävälle aluekehittämiselle.

Nuorten ideoita ja ajatuksia Meri-Rastilan kehittämisestä kerättiin syksyn RuutiExpo-tapahtumassa..

Kuva: Jenni Aalto

Pohjois-Haagan aseman kehittämiseen keskityttiin vuoden 2014 aikana.

Kuva: Simo Karisalo

Hankkeessa tehdään aktiivista yhteistyötä keskeisten hallintokuntien kanssa. Tavoitteena on kytkeä aluekehitykseen mukaan kulttuurikeskuksen Helsinki-mallin jalkauttaminen, nuorisosiainkeskuksen alueellinen työ ja nuorten tukeminen sekä tilakeskuksen palvelutilojen kehittäminen. Hankkeiden yhteydessä tarkastellaan myös alueen julkisten palvelujen toimivuus nyt ja tulevaisuudessa. Kaupunki-uudistus käsittää Meri-Rastilan metroaseman ympäristön, ostarin, torin ja 1990-luvun alussa rakennetun kerrostaloalueen sekä asuinalueen sisäiset puistoalueet.

Meri-Rastilan kaupunki-uudistuksen päätoimijat ovat Lähiöprojekti ja kaupunkisuunnitteluviraston täydennysrakentamisprojekti. Kiinteistövirasto vastaa palvelutilojen kehittämistyöstä. Tiiviissä yhteistyössä ovat mukana myös rakennusvirasto, liikuntavirasto, nuorisosiainkeskus, kaupunginkanslia ja kulttuurikeskus. Lisäksi monet muut kaupungin hallintokunnat osallistuvat suunnitteluun hankkeen eri vaiheissa. Aktiivisesti mukana on myös alueen paikallistoimijoita.

Hankkeen alussa syksyllä 2014 tehtiin vuorovaikutusta paikallisten nuorten kanssa. Meri-Rastilan nuorisotalolla järjestettiin haastatteluja ja karttatyöpajoja, joissa nuoret pääsivät kertomaan näkemyksiään alueen nykytilasta ja ke-

hitystarpeista. Paikalliset nuorisiohjaajat kehittivät nuorten kanssa uuden vuorovaikutusmetodin: nuoret saivat rakentaa toiveidensa kaupunginosaa mallintamalla Meri-Rastilaa Minecraft-tietokonepelillä. Hanke oli myös mukana nuorten RuutiExpo-tapahtumassa teemalla lähiöuudistukset ja Meri-Rastila. Työpajassa nuoret saivat osallistua lähiönsä tulevaisuuden visiointiin värikkään maastomallin ja mielenosoituskylttejä kantavien muoviluvahahahmojen avulla. Kommentteja saatiin myös monilta muilta Helsingin esikaupunkialueilta. Syksyllä järjestetyt työpajat antoivat hyvän taustan Meri-Rastilan kaupunki-uudistuksen suunnittelulle. Jatkossa vuorovaikutusta tehdään kaikkien kaupunginosan asukkaiden kanssa. Uusia osallistavia metodeja tullaan kehittämään edelleen.

Vuoden 2014 loppupuolella käynnistettiin kaupunkitilojen ideasuunnitelma Lähiöprojektin toimeksiantona. Suunnitelmassa analysoidaan alueen puistot ja muut julkiset ulkotilat, jonka jälkeen yhteistyössä asemakaavoituksen kanssa tehdään ideasuunnitelma puistojen ja rakentamisen suhteesta, reiteistä, toiminnoista ja puistojen luonteesta. Työ valmistuu keväällä 2015. Kaupunki-uudistuksen asema-kaavahanke, julkisten kaupunkitilojen kehittämishanke ja palvelutilatarkastelu ete-

nevät rinnakkain ja toisiaan tukien. Hankkeet kestävät useamman vuoden.

Jakomäen kaupunkikehittäminen

Vuonna 2014 jatkettiin **Jakomäen kehittämiseen tähtäävää työtä**. Kiinteistöviraston tilakeskuksen koordinoimana vietiin eteenpäin alueellisen tilankäytön kokonaistarkastelua, jonka tavoitteena on löytää kustannustehokas ja toiminnallisesti perusteltu palvelutilojen suunnitelma Jakomäen keskukseen. Samassa yhteydessä kaupunkisuunnitteluvirasto on käynnistänyt keskuksen täydennysrakentamiseen tähtäävän asemakaavamuutoksen.

Lähiöprojektin toimesta keskuksen ympäristöön on laadittu julkisen ympäristön yleissuunnitelma, jossa tavoitteena on alueen elävöittäminen pienin, kustannustehokkain toimenpitein sekä asukastoiminnan tukeminen ideoimalla erilaisia ratkaisuja tilan haltuunotolle. Hyvänä esimerkkinä kaupunkiviljelyn mahdollistaminen ja erilaiset valaistukseen liittyvät ratkaisut. Jakomäen keskusta vaatii myös nopeita toimia julkisen ulkotilan kehittämiseksi, joten työssä esitetään miten väliaikaisia ja tulevia suunnitelmia voi yhdistää.

Työn tukena on toiminut vuonna 2013 toteutettu asukaskysely, jolla Helsingin kaupungin rakennusvirasto kartoitti suunnittelun taustatiedoksi asukkaiden ja muiden käyttäjien mielipiteitä alueen katu- ja viheralueiden hoidosta ja kunnostuksesta sekä yleisen turvallisuudesta ja viihtyisyydestä.

Asemakeskusten kehittäminen

Esikaupunkialueiden asemakeskukset ja ostarit ovat alueen tärkeitä käyntikortteja. Laadukas, turvallinen ja viihtyisä asemaympäristö tukee ajanviettomahdollisuuksia sekä edistää koko kaupungin osan imagoa.

Pohjois-Haagan asemaympäristöön tehtiin syksyn 2014 aikana ideasuunnitelma alueen parantamiseksi yhteistyössä kaupungin eri hallintokuntien kanssa.

Mukana olivat myös alueen asukkaat ja asemaympäristön kiinteistöjen omistajat. Suunnittelualue käsitti Pohjois-Haagan aseman ympäristön sekä Schildtinpolun jalankulkualueen, rajautuen länsiosassa Kaupintien alikulkuyhteyteen sekä itäosassa Runar Schildtin puistoon.

Ideasuunnitelman lähtökohtana oli hyvin kuluneena ilmenevän asema-alueen ja siihen liittyvien kulkualueiden tilallisen kokonaiskuvan ja viihtyisyyden parantaminen sekä kävely- ja pyöräily-yhteyksien sujuvoittaminen. Suunnittelussa korostui myös asemalta Runar Schildtin puistoon johtavan yhteyden, Schildtinpolun, kehittäminen. Schildtinpolku muodostaa tärkeän toiminnallisen yhteyden asemalta Runar Schildtin puiston ja Pohjois-Haagan ostoskeskuksen suuntaan. Ideasuunnitelman laatimisessa tehtiin laajaa yhteistyötä eri hallintokuntien ja asukastoimijoiden kanssa. Työvaiheita käsiteltiin erikseen kootussa kehittämistyöryhmässä.

Pohjois-Haagan ideasuunnitelman toteuttaminen onnistui hyvin. Suunnitelmaan saatiin koottua keskeiset muutostarpeet, kiinteistönomistajien ja asukkaiden näkökulmat ja toiveet sekä sitoutettua alueen toimijat asemaympäristön kehittämiseen. Kokoamalla yhteen keskusteluissa nousseet tarpeet ja jalostamalla ideat tekniseksi suunnitelmaksi luodaan hyvät lähtökohdat hankkeen toteutumiselle. Useasti juuri olemassa olevien asemaympäristöjen kehittäminen on haasteellista muun muassa laajan vastuu- ja omistuspuhjan sekä erilaisten, osin toisistaan eroavien tarpeiden vuoksi. Hanke etenee tarkempaan suunnitteluun vuoden 2015 aikana.

Lähiöprojekti osallistui myös aktiivisesti muiden asemakeskusten kehittämiseen Lähiöarkkitehdin toimesta. Esimerkiksi Kannelmäen Sitratorin parantamisen osalta varmistettiin Unelma-taideoksen valaisun toteuttaminen.

Kaupunkipuistojen yleis- ja ideasuunnitelmat

Esikaupunkialueiden keskusten puistokokonaisuuksien suunnittelun ja toteuttamisen edistäminen on tärkeää. Laadukkaat puistotilat ovat keskeinen osa vetovoimasta esikaupunkiasumista. Varmistamalla monipuoliset ajanvietto- ja toimintamahdollisuudet luodaan hyvät puitteet myös asukastoiminnalle. Kaupunkipuistojen kehittämisen tavoitteena on luoda esikaupunkialueille kaupunginosan kokoavia, toiminnallisesti monipuolisia ja tyylikkäitä puistoja, jotka parantavat alueen imagoa. Kehittämisen myötä edistetään myös täydennysrakentamisen toteuttamisedellytyksiä sekä parannetaan lähiörahan tavoitteiden toteuttamista ja virastojen välistä yhteistyötä. Kaupunginosapuistojen kehittämisessä yhteistyö eri hallintokuntien välillä on tärkeää, sillä yhdessä tehty suunnittelu, toteutus ja ylläpito säästävät resursseja sekä synnyttävät toimivampia ratkaisuja. Yhteisellä suunnittelulla vastataan myös entistä paremmin asuntoto-

tuotantoprosessin sujuvoittamistyöryhmän loppuraportissa (Khs 3.2.2014) todettuun toimenpiteeseen rakennusviraston ja kaupunkisuunnittelun yhteistyön tiivistämisestä ja prosessin päällekkäisyyksien purkamisesta puistosuunnittelussa.

Kaupunkipuistojen kehittämisessä tärkeänä tavoitteena on vuorovaikutuksen kehittäminen ja lisääminen alueen toimijoiden suuntaan. Puistojen suunnittelussa järjestettiin asukastilaisuuksia ja tehtiin nostoja koko kaupungin ja projektin omille verkkosivuille sekä lähetettiin kummastakin mediatiedote. Kontulan Kalliopuistosta julkaistiin artikkeli myös projektin liitteessä Helsingin Uutisissa.

Kontulan kalliopuisto

Kontulan kalliopuistona tunnettu Kostinkallion puistoalue sijaitsee Kontulan keskustassa, metroaseman ja ostoskeskuksen itäpuolella. Puisto rajautuu lännessä Kontulan kirjaston ja nuorisotalon, uimahallin sekä Kontula-talon rakennuksiin, etelässä metroradan avokuiluun ja idässä Kotikonnuntie 2:n ja Ostostie 2:n asunto-osaakeyhtiöiden piha-alueisiin.

Puistoalueelle toteutettiin ideasuunnitelma eri hallintokuntien toimesta kevään 2014 aikana. Tämän lisäksi suunnittelussa edistettiin vuorovaikutusmalleja ja asukas-yhteistyötä, painopisteenä erityisesti lasten ja nuorten kanssa tehty yhteissuun-

Esikaupunkialueiden ympäristön ja toiminnallisuuden parantamista kaupunkipuistoja kehittämällä. Kontula, Kalliopuisto.

Kuva: Maisema-Arkkitehtitoimisto Näkymä Oy

nittelu. Työhön kuului keskeisenä osana asukkaille ja alueen toimijoille järjestetyt esittely- ja keskustelutilaisuudet sekä suunnittelutyöpajat. Kevään 2014 aikana pidettiin muun muassa kolme yleisötilaisuutta. Lisäksi suunnitelmaluonnoksia pidettiin esillä Kontulan kirjastossa ja lähiöaseman tiloissa. Vuorovaikutusta koordinoi kaupunkisuunnitteluvirasto.

Työn tavoitteena oli muokata Kostinkallion puistosta Kontulan keskuksen uusi kaupunginosapuisto. Tukemalla Kontulan asemakeskusalueen julkisen ympäristön parantamista edistetään myös täydennysrakentamisen edellytyksiä puiston läheisyydessä. Täydennysrakentamisen yhteydessä tehty Kalliopuiston elävöittäminen asukkaiden yhteiseksi ajanviettopaikaksi on viesti siitä, että kaupunki resursoi investointeja alueelle ja että kaupunki pitää huolta julkisesta ympäristöstään. Elävöittämällä vähäisellä käytöllä olevaa ja turvattomaksi koettua puistoaluetta luodaan paremmat mahdollisuudet asukkaiden omaehtoiselle toiminnalle ja aktiiviselle käytölle.

Kannelmäen Vanhaistenpuisto

Keväällä 2014 Kannelmäen Vanhaistenpuistoon laadittiin yleissuunnitelma Lähiöprojektin, liikuntaviraston ja rakennusviraston toimesta. Kaupunkipuiston parantaminen on osa Kannelmäen kokonaisvaltaista kehittämistä. Hankkeen ensisijaisena tavoitteena on parantaa Kannelmäen keskustan ulkoilu- ja virkistysmahdollisuuksia ja aktivoida asukkaita omatoimiseen arkiliikuntaan. Uudistus- ja kunnostustoimenpiteillä vahvistetaan Kannelmäen keskeisten puistoalueiden identiteettiä sekä parannetaan koko kaupunginosan imagoa.

Suunnitelman tavoitteena on parantaa puistoalueiden yleisilmettä ja viihtyisyyttä sekä kehittää kaupunkipuiston ydinalueen, Vanhaistenpuiston ilmettä puistomaisempaan suuntaan. Leikkipuisto Kannelmäen toiminta-alueet ja pelikenttä uudistetaan sekä Kanneltien edustalla sijaitseva pysäköintialue poistetaan ja sen tilalle esitetään uutta monipuolisesti varustettua lähiliikuntapaikkaa. Lähiliikuntapaikalle on sijoitettu mm. parkour-välineitä, BMX-pyö-

Asukkaita osallistettiin aktiivisesti Kontulan Kalliopuiston suunnittelun yhteydessä.

Kuva: Simo Karisalo

Kontulan kalliopuiston yleissuunnitelma onnistui hyvin. Kokoamalla laajan toimijaverkoston suunnittelemaan tärkeän julkisen kaupunkitilan kehittämistä, monipuolistettiin puistosuunnitelman sisältöä sekä edistettiin alueen toimijoiden välistä yhteistyötä. Parantamalla julkisia tiloja täydennysrakentamisen yhteydessä edistetään myös esikaupunkialueiden asuntorakentamisen toteuttamisedellytyksiä. Hanke etenee tarkempaan suunnitteluvaiheeseen vuoden 2015 aikana.

Kannelmäen Vanhaistenpuiston suunnittelussa keskitytään muun muassa puiston toiminnalliseen parantamiseen.

Kuva: Maisema-Arkkitehtitoimisto Näkö Oy

räilyyn tarkoitettu pump track-rata, pieni tekniikkarata ja ulkokuntosali.

Kannelmäen liikuntapuiston nykyiset kenttäalueet on säilytetty suunnitelmassa sellaisenaan. Samalla kentän ympärysaidat ja katsomorakenteet uusitaan. Poseitiivipuistoon liikuntapuiston länsipu-

lelle on sijoitettu senioreille suunnattu ulkoliikuntapisti. Kannelmäen peruskoulun isoa pihaa jäsenetään istutus- ja toiminta-alueiden rajauksia parantamalla.

Uudenlaista ilmettä ja toimintamahdollisuuksia haetaan myös Kannelmäen kuntolenkin muodostamisella. Puiston ympäri suunnitellaan noin 3,0 km pituisia, puistokäytävää ja kevyen liikenteen reittejä noudattavaa kehämäistä ulkoilureittiä, jonka varrelle sijoitetaan helminauhamaisesti kahdeksan ulkoliikuntapistettä.

Hankkeessa tehtiin monipuolista vuorovaikutusta alueen asukkaiden ja toimijoiden kanssa. Suunnitelman käynnistymisestä tiedotettiin Kanneltalolla 9.4. pidetyillä (Kannelmäki–Lassila–Malminkartano–Pohjois-Haaga) esikaupunkimessuilla. Messujen yhteydessä asukkaille jaettiin Kannelmäen kaupunkipuistosta kertovia esitteitä ja tiedotettiin hankkeen vuorovaikutusmahdollisuuksista. Huhtikuussa järjestettiin yleisölle avoin puistokävely ja workshop, johon osallistui noin kymmenen aktiivista asukasta. Tilaisuudessa pohdittiin, mitkä ovat alueen vahvuudet, mitkä asiat koetaan negatiiviseksi ja miten Kannelmäen puisto- ja liikunta-alueita voitaisiin tämän hankkeen puitteissa kehittää. Hanke etenee tarkempaan suunnitteluvaiheeseen vuoden 2015 aikana.

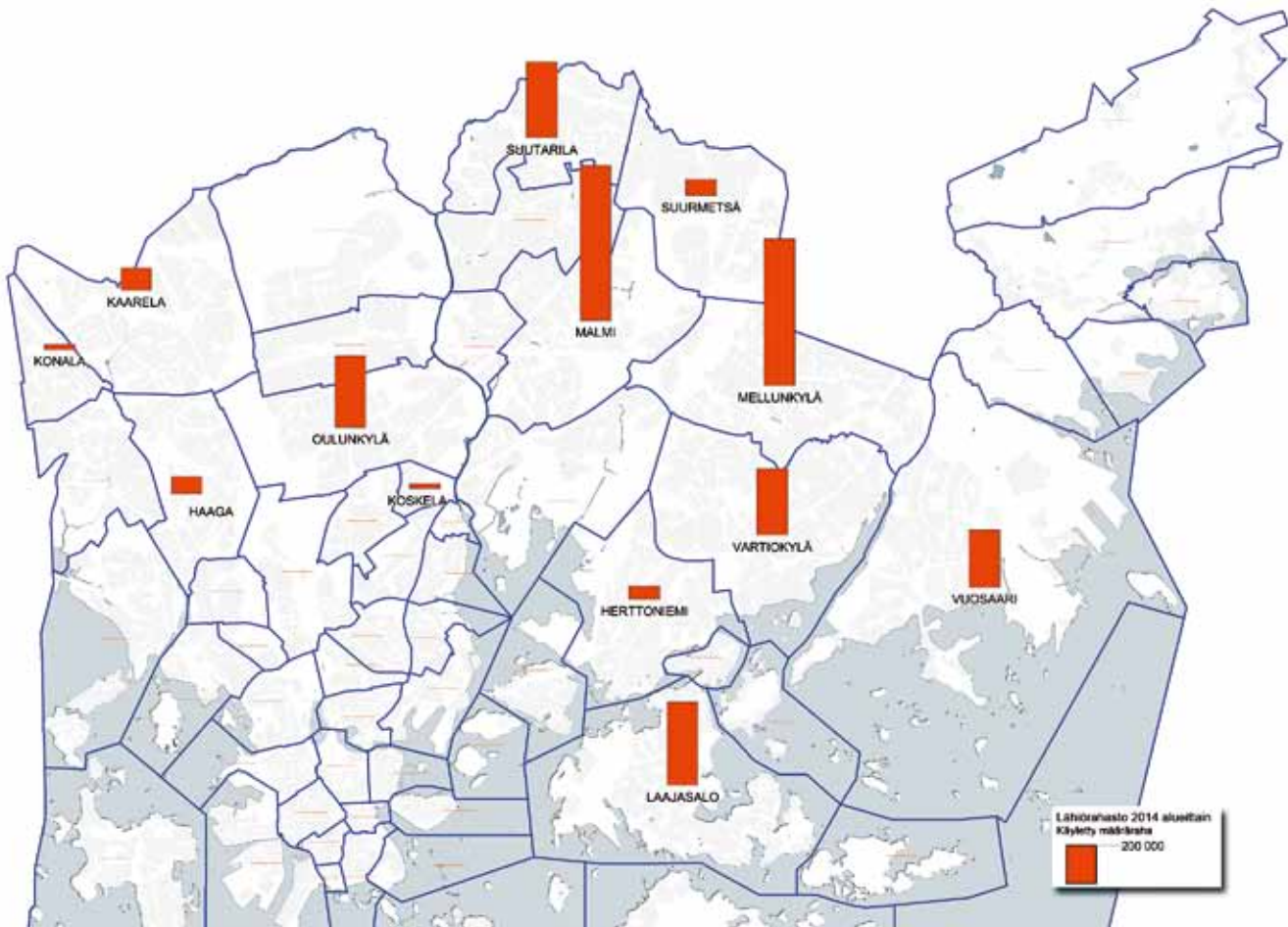
Asuntoministeri Pia Viitanen oli Lähiöprojektin vieraana Jakomäessä kesäkuussa 2014.

Kuva: Tiina Nuto

Ympäristötaidehankkeet

Jakomäen Broda

Designpääkaupunkivuoden ohjelmaan kuulunut Savi ja puu kaupungissa -kaupunkitaidehanke valmistui Jakomäkeen syyskuussa 2013. Vuonna 2014 taideteosta tuotiin aktiivisesti esiin alueen asukkaille ja hankkeesta kiinnostuneille tahoille. Kesäkuussa 2014 muun muassa asuntoministeri Pia Viitanen vieraili lähiökierroksensa yhteydessä tutustumassa taideteokseen. Syksyllä Helsingin energia toteutti teoksen valaistuksen viimeistelyn. Samassa yhteydessä asukkaille järjestettiin avoin tilaisuus tietokoneohjatus valaistuksen toteuttamiseksi. Valaistusratkaisu mahdollistaa päiväkohtaisesti yksilöitävän valoratkaisun, joka vaihtelee myös juhlapyhien mukaan.

Lähiörahoiston tukeminen ja käyttö

rahoituksen varoja käytetään kaupungin toimista tai yhteistyössä muiden osapuolien kanssa toteuttavien kaupunginvaltuuston tai kaupunginhallituksen erikseen päättämien investointihankkeiden rahoitukseen. Rahoituksen hallinnoinnista vastaa kaupunginkanslia.

Lähiörahoituksen merkitys esikaupunkialueiden kehittämisessä on merkittävä. Lähiörahoituksen kautta on tuettu hyvin monipuolisesti esikaupunkialueiden kehittämistä niin laajempien julkisten rakentamishankkeiden kuin pienempien palvelutilojen ja niiden toiminnan parantamisen myötä. Useissa tapauksissa ilman rahoituksen tukea esimerkiksi julkisen ympäristön tai tärkeän palvelutilan parantamista ei olisi ollut mahdollista toteuttaa. Lähiörahoitus on myös tärkeä mekanismi tukemaan virastojen välistä yhteistyötä.

Vuonna 2014 käytön tukemista jatkettiin osallistamalla hankkeiden kommentoimiseen ja virastojen välisen yhteistyön parantamiseen hankkeita valmisteltaessa. Tärkeänä foorumina toimii Lähiöprojektin johtoryhmä sekä ympäristöhankkeiden työryhmä. Toteuttamisen lisäksi hank-

keiden näkyvyys on tärkeää, jotta positiiviset, lähiöiden viihtyisyyttä ja imagoa parantavat asiat ovat esillä ja tulevat asukkaiden ja median tietoisuuteen.

Lähiörahoituksen rahaa käytettiin vuonna 2014 yhteensä noin 4,0 M€ rahoituksen mukaisiin hankkeisiin. Merkittävä osa käytöstä suuntautui ympäristöparannusinvestointeihin noin 3,1 M€, josta rakennusviraston hankkeisiin 2,8 M€ ja liikuntaviraston 0,3 M€.

Suurimmat hankkeet olivat Linnanpellonpuiston rakentaminen Mellunmäessä (0,6 M€), leikkipuisto Rudolfin peruskunnostus Laajasalossa (0,4 M€) ja Maatullinpuiston ja -aukion rakentaminen Tapulikaupungissa (noin 0,3 M€). Liikuntavirasto peruskorjasi Vuosaaren liikuntapuistoa 200 000 eurolla. Myös asukastalojen ja -tilojen, vanhuskeskusten ja palvelutalojen sekä nuorisotilojen toiminnallisuutta lisättiin lähes 800 000 eurolla.

Lähiöprojektin tehtävänä on tukea kaupungin lähiörahoituksen tarkoituksenmukaista ja laadukasta käyttöä. Helsingin kaupungin lähiörahoitus on erillinen investointirahoitus, josta rahoitetaan hankkeita, jotka nostavat Helsingin lähiöiden arvostusta parantamalla lähiöiden viihtyisyyttä ja toiminnallisuutta sekä ikääntyvien kaupunkilaisten palvelumahdollisuuksia. Lähiö-

Esikaupunkiasumisen ja palveluiden parantaminen

Kaupunginosien vetovoimaisuus on sidoksissa useisiin eri tekijöihin, joista monipuolinen ja laadukas asuntokanta sekä julkisten palvelutilojen laatu- ja saavutettavuus ovat merkittävimpiä. Kaupungin keinot vetovoiman edistämiseksi kytkeytyvät vahvasti täydennysrakentamiseen ja erilaisen asumisen edellytysten kehittämiseen. Vuoden 2014 tehtävinä oli täydennysrakentamisen edistäminen, korjaustapaohjeiden laatiminen sekä julkisten palvelutilojen kehittäminen.

Täydennysrakentamisen edistäminen

Lähiöprojekti osallistui aktiivisesti kaupunkisuunnitteluviraston täydennysrakentamiskaavoituksen tukemiseen. Vuoden 2014 alussa perustetun täydennysrakentamisprojektin sekä Lähiöprojektin yhteistyöllä käynnistyi Meri-Rastilan kaupunki-uudistustyö.

rakentamisen lisääminen yhdessä julkisten ulkotilojen parantamisen yhteydessä. Hanketta on esitelty tarkemmin julkisten tilojen suunnitteluhankkeissa [sivulla 11](#).

Lähiöprojekti osallistui myös Jakomäen alueen kehittämiseen, jossa kaupunkisuunnitteluvirasto käynnisti vuoden 2014 lopulla täydennysrakentamiseen tähtäävän keskusta-alueen asemakaavan muutosprosessin. Tavoitteena on tukea koko kaupunginosan kehittymistä osana täydennysrakentamista sekä julkisten palvelu- ja ulkotilojen ja asukastoiminnan kehittämistä. Hanke jatkuu myös vuonna 2015.

Meri-Rastilan suunnittelussa tähdätään alueen monipuoliseen, hallintokuntarajat ylittävään kehittämiseen, jonka tavoitteena on alueen merkittävä parantaminen. Tärkeänä lähtökohtana on alueen asunto-

Pajamäen 1950-luvun rakennuskantaa.

Kuva: Päivi Hellman

Korjaustapaohjeet

Lähiöprojekti tukee korjausrakentamista laatimalla korjaustapaohjeita kaupunkikuvallisesti ja kulttuurihistoriallisesti merkittävillä alueilla. Tämän lisäksi lähiöarkkitehdit ovat jatkaneet korjausneuvonnan antamista taloyhtiöille sekä osallistuneet julkisen ympäristön kehittämiseen keskeisillä asemanseduilla ja pääraiteilla.

Vuonna 2014 laadittiin korjaustapaohjeet Pajamäen 1950-luvun kerrostaloalueelle. Kaupunginosa on Helsingin yleiskaavassa 2002 merkitty kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittäväksi alueeksi yhtenäisenä säilyneen ja aikakautta hyvin edustavan ympäristönsä vuoksi. Yhtenäisenä säilynyttä ja ympäristöltään aikakauttaan hyvin edustavaa aluetta tulee yleiskaavamääräyksen mukaan kehittää siten, että sen ominaispiirteet ja arvot säilyvät. Pajamäen 1950-luvun alueen voi todeta säilyneen kokonaisuutena hyvin kaavoituksessa asetettujen suunnittelutavoitteiden mukaisena metsäkaupunginosana.

[Korjaustapaohjeiden laatimisen lähtökohdانا ovat olleet alueen ominaisluonteen säilyttäminen ja vaaliminen uudistamis ja -korjaustoimenpiteitä suunniteltaessa.](#)

Ohjeiden päämääränä on rakennusten alkuperäisen ulkoasun, kaupunkikuvallisten arvojen ja ulkoympäristön maisemakuvallisten arvojen säilyttäminen niin hyvin kuin se on käytännössä mahdollista. Uusia haasteita menneiden vuosikymmenten arvoalueiden ominaispiirteiden säilymiselle tuovat kansainväliset ja kansalliset ilmastopöimukset, jotka edellyttävät muutoksia rakentamisessa, korjaamisessa ja asumisessa. Helsingin kaupungin vuo-

sille 2013–2016 laaditun strategiaohjelman yhtenä tavoitteena on kaupunkirakenteen eheyttäminen ilmastonmuutokseen vastaamiseksi. Ohjelman mukaisesti alueiden täydennysrakentamista on tarkoitettu edistää ja luoda edellytyksiä palveluiden säilyttämiselle lisäämällä asumisen osuutta vanhoilla alueilla, joten myös täydennysrakentamismahdollisuudet pysäköintipaikkoineen tulevat kaupunkisuunnittelijoiden selvitettäväksi.

Pajamäen aluekartoituksen ja korjaustapaohjeet ovat laatineet lähiöarkkitehti Päivi Hellman ja maisema-arkkitehti Pia Liisa Orrenmaa Helsingin kaupungin rakennusvalvontavirastosta. Energiatohkuutta koskevan osuuden on kirjoittanut energiakysymyksiin erikoistunut arkkitehti Pirjo Pekkarinen-Kanerva rakennusvalvontaviraston rakennustekniseltä osastolta.

Pajamäen korjaustapaohjeiden piirin kuuluvat taloyhtiöt.

Kuva: Päivi Hellman

Elinkeinotoiminnan edellytysten kehittäminen ja markkinointi

Esikaupunkivöhykkeen elinkeinotoiminnan tukeminen ja yritysalueiden kehittäminen julkisen ja yksityisen välisenä yhteistyönä on tärkeää. Helsingin tavoitteena on olla Suomen yritysmyönteisin kaupunki vuonna 2016.

Lähiöprojekti edistää esikaupunkien elinkeinotoiminnan kehittämistä kaupungin strategian mukaisesti. Lähtökohtana on itäisten kaupunginosien yritys-yhteistyön edistäminen sekä alueellinen elinkeinomarkkinointi ja kaupunki-kehittäminen. Vuonna 2014 elinkeinotoiminnan tukemista kohdistettiin itäisiin kaupunginosiin sekä Malmille yhteistyössä eri hallintokuntien kanssa.

MetroHelsinki-hanke

Lähiöprojektin koordinoima MetroHelsinki-hanke toteuttaa alueellista elinkeinomarkkinointia ja yritys-yhteistyötä Itä-Helsingin metroradan varren alueilla. Yhteistyön, kaupunkikehittämisen sekä markkinoinnin kohdealueena ovat Itäkeskus, Puotila, Myllypuro, Herttoniemi, Roihupelto sekä Mellunkylä. Hankkeella pyritään varmistamaan kohdealueiden elinkeinoelämän monipuolinen kehittyminen, alueiden houkuttelevuus yritysten sijoitumispaikkana sekä viihtyisyys ja veto-voimaisuus korkean profiilin alueina. Tär-

keinä toimenpiteinä ovat tiedon jakaminen, jalkautuminen kohdealueille, konkreettinen tekeminen sekä yhteisten keskustelufoorumien järjestäminen. Hankkeessa kehitetään myös kaupungin elinkeinotoiminnan yhteisiä toimintamalleja ja työtapoja.

Metrohelsinki-hankkeessa laadittiin arviointi- ja kehittämistutkimus ulkopuolisen toteuttajan taholta kevään 2014 aikana. Työn tavoitteena oli arvioida hankkeen nykytila sekä esittää toiminnan jatkokehittämistarpeet. Selvitys jakautui kolmeen eri tavoitteeseen: MetroHelsinki-hankkeen tähänastisen työn arviointiin projektiaineiston ja haastattelujen perusteella, yritysprofiliin määrittämiseen tilastoaineiston perusteella ja kaupunginosakohtaisiin SWOT-analyysihin sekä kaupungin ja yritysten välisen yhteistyön kehittämissuunnitelmaan.

Laaditun selvityksen ja hallintokuntien välisen keskustelujen pohjalta hankkeessa päädyttiin tekemään suunnantar-kistus yhdessä kaupunginkanslian elinkeino-osaston kanssa. Hanke jaettiin sel-

keämmin yritys yhteistyön edistämiseen koko kohdealueella sekä kolmeen keskeiseen kehittämisalueeseen vuosittain. Vuonna 2014 kohdealueiksi valikoituivat Myllypuro, Herttoniemen yritysalue sekä Kivikon teollisuusalue. Aluerajausten tarkoituksena on tehostaa toiminnan vaikutavuutta ja yhteistyötä eri osapuolten kesken, mutta tarvittaessa uudelleen arviointi kehittämistoimenpiteiden kohdistamiselle on mahdollista.

Vuonna 2014 MetroHelsinki-hankkeessa keskityttiin yritys yhteistyökokoontumisien järjestämiseen sekä hankkeen suunnan tarkistuksen myötä syntyneiden tavoitteiden ja toiminnan käynnistämiseen Myllypurossa ja Kivikossa. Yhteistyökoukkuja järjestettiin Puotilassa sekä Kivikossa. Kokouksissa esiteltiin ajankohtaisia suunnitteluhankkeita sekä keskusteltiin paikallisten yritysten näkemyksistä ja toiveista yritysalueiden ja kaupunginosien kehittämiseksi. Vuoden aikana aloitettiin muun muassa Kivikon alueen tonttien tunnettuutta ja vuokraamista tukevan markkinointisuunnitelman tekeminen. Työhön valittiin ulkopuolinen asiantuntijayritys.

Myllypuron kehittäminen

Metropolian kampuksen tulo Myllypuroon on merkittävä muutosvoima Myllypuron kuin koko itäisten kaupunginosien kehitykselle. Noin 6 000 opiskelijan ja hallintohenkilökunnan sijoittuminen alueelle tuo lisää ostovoimaa, mahdollistaa uutta yritys- ja opetussektorin yhteistyötä ja innovaatioita, lisää palveluiden käyttöastetta sekä vahvistaa alueen imagoa. Vuonna 2014 Lähiöprojekti tiivistyi yhteistyötä Metropolian kanssa sekä käynnisti suunnittelutyön siitä, miten kampuksen vaikutuksia voidaan edistää ja ottaa huomioon osana koko Myllypuron kehittämistä. Tärkeänä osana on erilainen vuorovaikutus- ja viestintäyhteistyö ammattikorkeakoulun kanssa sekä positiivinen medianäkyvyys. Tärkeänä yhteistyökumppanina hankkeessa toimii kaupunginkanslian elinkeino-osasto.

Myllypuron ja sinne tulevan kampuksen tunnettuutta edistäviä viestintä- ja markkinointitoimia suunniteltiin yhdessä elinkeino-osaston ja Metropolian ammattikorkeakoulun kanssa. Lähtökohtana toimi MetroHelsinki-hankkeen arvioinnissa esiin tullut tavoite lisätä viestintäyhteistyötä valittujen alueiden toimijoiden kanssa.

Herttoniemen yritysalueen kehittäminen

Osana MetroHelsinki-hanketta on kehitetty myös Herttoniemen yritysalueen edellytyksiä. Herttoniemen yritysalueen kehittämisyhdistyksen Hyryn ja kaupungin edustajista koostuva Herttoniemen yritysalueen neuvottelukunta kokoontui vuonna 2014 säännöllisin väliajoin alueen kehittämisen ja yhteistyön merkeissä. Tapaamisten tavoitteena oli tiedon välittäminen, yhteistyörakenteiden ja toimintatapojen kehittäminen sekä Designkadun suunnittelun jatkaminen kaupungin ja yksityisten toimijoiden välisenä yhteistyönä. Yhteistyön tärkeänä painopisteenä on myös kaupungin elinkeinokehittämisen toimintamallien ja lähestymistavan vahvistaminen vastaamaan paremmin alue lähtöisyyteen. Keskeisenä osana keskusteluissa on ollut uuden yleiskaavan valmisteluun liittyvät tavoitteet yritysalueen kehittämiseksi sekä alueen yritystoiminnan monipuolistaminen ja jäsenhankinnan tukeminen.

Toiminnan yhtenä keskeisenä tavoitteena on kehittää yritysalueen pääväylän, Designkadun (Laivalahdenkatu–Mekaanikonkatu) viihtyisyyttä ja toiminnallisuutta sekä tuoda näkyvyyttä tärkeälle työpaikka-alueelle. Designkadun suunnittelu eteni vuonna 2014 tarkentuneeseen yleissuunnitelmaan. Yleissuunnitelmassa esitettyjä kadun kaupunkikuvallisia tavoitteita on jo osaltaan hyödynnetty alueen autoliikkeen rakennushankkeissa.

Kivikon teollisuusalueen kehittäminen

Vuonna 2014 käynnistettiin myös Kivikon teollisuusalueen markkinointityö yhteistyössä kaupunginkanslian elinkeino-osaston ja kiinteistöviraston kanssa. Työn tavoitteena on laatia alueelle markkinointisuunnitelma sekä tavoitteet toimienpiteiden jalkauttamiselle. Suunnitelma valmistuu vuoden 2015 keväällä ja etenee tarkempaan vaiheeseen vuoden aikana.

Hankkeessa pilotoidaan kaupungin toimintamalleja yritysalueen aluekohtaiselle markkinoinnille. Tavoitteena on parantaa uuden teollisuusalueen näkyvyyttä yritysten sijaintipaikkavalinnoissa ja tuoda aluetta paremmin esille myös julkisuudessa.

Malmin kehittäminen

Elinkeinotoiminnan kehittämistä toteutettiin myös Malmilla. Helsingin toinen aluekeskus Malmi on perinteinen ja keskeinen kauppapaikka, joka sijaitsee erinomaisten julkisten liikenneyhteyksien solmukohdassa.

Keväällä 2013 valmistuneen Malmin toimijakartoituksessa nostettiin esiin keskeisiä alueen elinkeinokehittämistä koskevia toimenpide-ehdotuksia, joita on tavoitteena jalkauttaa alueen toimijoiden keskuuteen. Yhteistyössä on mukana Koillis-Helsingin yrittäjähdistys. Alkuvuodesta 2014 Lähiöprojekti ja kaupunginkanslian elinkeino-osasto järjestivät alueen toimijoille yhteisen ideointi- ja kehittämisiltapäivän Malmitalolla. Tilaisuudessa nousi monipuolisesti esiin yhteisiä tavoitteita ja ideoita alueen yritys- ja asukastoiminnan tukemiseksi. Toimijoiden aktiivointi ja toiminnan käynnistäminen eivät onnistuneet vuoden 2014 aikana tavoitellusti. Haasteena oli muun muassa konkreettiseen tekemiseen tähtäävän yhteisen hankkeen tai teeman löytäminen. Tämän vuoksi vuonna 2015 tavoitteena on edistää elinkeino yhteistyötä osana Latokartanontien kadunvarren kehittämistä, jolloin toiminnassa on selkeä kiinnittymiskohta ja hankelähtöisyys.

Malmin kehittämistyöryhmä jatkoi vuoden 2014 aikana kokoontumisiaan. Työryhmä tuki erinomaisesti kokoavaa, alueellista lähestymistapaa, jossa eri virastojen laaja yhteistyöverkosto visioi ja toteutti yhdessä kaupunginosan kehittämistoimenpiteitä. Vuoden aikana esillä olivat muun muassa pyöräkeskuksen kehittäminen, Latokartanontien asemakaavoitus, Malmin Pekanraitin ja Ala-Malmintorin katu- ja rakennussuunnittelu, julkisten tilojen parantaminen sekä asukas yhteistyön monipuolistaminen ja aktiivointi.

Pyöräilyn edistäminen esikaupunkialueilla

Kaupunginosien hyvään arjen ympäristöön kuuluvat saavutettavat palvelut, joita on houkuttelevaa käyttää. Laadukkaat ja toimivat kävelyn ja pyöräilyn yhteydet sekä liikkumisen helppous tukevat palveluiden monipuolista käyttöä. Etenkin lähikoulun laadukas ja turvallinen saavutettavuus on tärkeää.

Malmin pyöräkeskuksen alustavia tilasuunnitelmia.

Kuva: Hanna Lehtonen, Metropolia AMK

Vuonna 2014 jatkettiin yhteistyötä kaupungin liikennelaitoksen ja Liikenneviraston kanssa Malmin pyöräkeskuksen kehittämiseksi ja käynnistämiseksi. Tavoitteena on toteuttaa pyöräkeskus Malmin asemakeskusalueen yhteyteen, Latokartanontien varteen. Yhteistyötä jatkettiin myös Metropolian Liikkuvan Arjen Design-hankkeen (LAD) kanssa, jonka yhteydessä ammattikorkeakoulun opiskelijat laativat suunnitelmia pyöräkeskuksen tila-ohjelmaksi ja teknisiksi lähtökohdiksi. Osana pyöräkeskuksen suunnittelua kaupungin rakennusvirasto teki arkkitehtisuunnittelua tilan korjaamiseksi yhteistyössä tilan omistajan, Liikenneviraston kanssa. Pyöräkeskuksen vastuutoimijana kaupungin osalta toimii HKL, jonka tavoitteena on käynnistää pyöräkeskuksen toiminta vuonna 2016.

Hyvän kaupunkielämän vahvistaminen esikaupunkialueilla

Kaupunginosien elävöittämisessä on fyysisen kehittämisen lisäksi tärkeää parantaa laadukkaiden, positiivisten ja matalan kynnyksen toimintamahdollisuuksien ja palveluiden tarjontaa. Tukemalla ja luomalla esikaupunkialueille monipuolisia ja yhteisöllisiä hankkeita, edistetään eri elämäntilanteissa olevien kaupunkilaisten sitoutumista ja kotoutumista omaan asuinalueeseen sekä luodaan puitteita hyvän kaupunkielämän rakentumiselle.

Vuonna 2014 Lähiöprojektissa keskityttiin erityisesti toiminta- ja yhteistyömuotoihin, jotka tukevat lasten ja nuorten sekä lapsiperheiden aktiivista toimintaa omalla asuinalueellaan. Tärkeässä roolissa oli eri hankkeiden näkyvyyden ja viestinnän kehittäminen sekä vuorovaikutus hankkeissa toimivien kanssa. Erityisesti ruohonjuuritason toiminnan, vuorovaikutuksen ja yhteydenpidon kautta luodaan parhaimmat edellytykset toiminnan jalkauttamiselle. Esimerkiksi Operaation Pulssi kerää monipuolisesti tietoa ja toiveita nuorilta itseltään hankkeen ohjelmatarjonnan rakentamiseksi.

Operaatio Pulssi

Kulttuurikeskus käynnisti nuorisohanke Operaatio Pulssin Malmilla, Pukinmäessä ja Tapanilassa vuonna 2012. Hankkeen tavoitteena on ehkäistä 12–18-vuotiaiden nuorten syrjäytymistä innostamalla nuoria harrastamaan, kohtaamaan toisiaan sekä vaikuttamaan asuinalueensa

harrastustoimintaan. Toiminta on nuorelle maksutonta ja nuoret voivat itse vaikuttaa tarjottavaan toimintaan kouluissa tehtävien kyselyjen yhteydessä. Hankkeessa tutustutetaan nuoria uusiin harrastuksiin sekä alueen palveluihin matalalla kynnyksellä. Toiminta sisältää lyhytkursseja, teemailtoja ja tapahtumia, joita alueen toimijat yhteistyössä järjestävät. Tarjottava toiminta kootaan erilliseen Pulssi-esitteeseen.

Pulssi-toimintaan kuuluu olennaisena osana koulutempaukset, joissa nuorilta tiedustellaan, mitä harrastuksia he haluaisivat itse kokeilla. Vuonna 2014 pyrittiin nuorten osallisuuden ja ymmärryksen syventämiseen ja kyselylomakkeiden sijaan koulutempauksissa otettiin käyttöön toiveseinät, joille kerättiin nuorten ideoita ja toiveita harrastuksista ja tekemisestä. Ideoiden pohjalta koottiin kussakin koulussa nuorten ryhmät, jotka valitsivat ne ideat, joita he halusivat lähteä itse suunnittelemaan ja toteuttamaan.

Kevään vaikuttamisprosessin tuloksena syntyi noin 200 nuorten ideaa. 39 kiinnostunutta nuorta jatkoi suunnittelua toiminnan järjestämiseksi. Syksyn prosessin tuloksena syntyi noin 600 ideaa, josta 25 nuorta jatkoi työstämään teemoja. Näistä kevään 2015 toiminnassa tullaan toteuttamaan muun muassa afrodancekurssi, yönuta, leffailta, leffantekokurssi, leivontakurssi ja futisturnausta.

Vuoden 2014 aikana Pulssin toiminnan alla järjestettiin 36 kurssia, joihin osallistui noin 300 kävijää sekä seitsemän tapahtumaa, jotka tavoittivat 700 nuorta. Koulutempauksia pidettiin keväällä kolmesti alueen kolmessa yläkoulussa ja syksyllä kahdesti neljässä yläkoulussa. Tempauksien ja aamunavausten kautta tavoitettiin kasvokkain keväällä 900 nuorta ja syksyllä 2 400 nuorta. Tavoitettujen nuorten määrä kasvoi edellisestä vuodesta merkittävästi.

Nuorten kokemukset kursseilta ja tapahtumista ovat olleet kurssikyselyiden mukaan hyvin positiivisia. Nuoret ovat löytäneet kursseilta uusia harrastuksia, päässeet syventämään tietoaan ja taitojaan sekä saaneet uusia kavereita. Osallistavampi vaikuttamisprosessi on lisäksi aktivoinut nuoria tekemään itse ja samalla ymmärtämään vaikuttamismahdollisuutensa heidän omien ideoidensa toteutuessa.

Operaatio Pulssin nuorten ryhmässä nuoret suunnittelevat ja toteuttavat itse harrastekursseja.

Kuva: Simo Karisalo

tämään tapahtumia sekä innostaa erityisesti maahanmuuttajataustaisia perheitä tulemaan mukaan yhdessä tekemiseen.

”Perhe on Pop” -toiminnassa on mukana lähes kaikki Jakomäessä toimivat yhteisöt, joiden keskinäinen yhteistyö on tiivistynyt toiminnan myötä. Joulumaa ja Liikuntatapahtumat järjestettiin vuonna 2014 ja niihin osallistui noin 150–200 henkilöä. ”Perhe on Pop”-toiminnassa mukana olleet alueen toimijat ovat toisiinsa tutustuttuaan luoneet myös uutta yhteistyötoimintaa alueella (esim. kirjastossa lasten ja vanhempien elokuvaaamut). ”Perhe on Pop” -toiminta jatkuu myös vuonna 2015.

Lähiöliikunta

Liikuntavirasto on toteuttanut esikaupunkialueilla lähiöliikuntaa Lähiöprojektin tuella viitisentoista vuotta. Toiminnan tavoitteina on asukkaiden monipuolisen liikuntakulttuurin edistäminen lähiöliikunta-alueilla tuottamalla laadukkaita liikuntapalveluita Myllypurossa, Kontulassa, Maunulassa, Haagassa, Pihlajamäessä, Malmilla sekä Jakomäessä ja Tapulikaupungissa. Hyvät liikuntapalvelut ovat yksi merkittävä alueen vetovoimatekijä. Muun muassa Myllypuron aktiivinen liikuntatoiminta tunnetaan koko Helsingissä ja omalta osaltaan profiloi koko kaupunginosan tunnettuutta.

Lähiöliikunta järjestää yhteisiä ohjattuja liikuntaryhmiä sekä aktivoi liikunta-neuvonnan avulla ikääntyviä, nuoria, perheitä sekä aikuisia omatoimiseen liikunnan harrastamiseen oman hyvinvointinsa edistämiseksi. Se tukee monikulttuurisuutta, suvaitsevuutta ja yhteisöllisyyttä liikunnan keinoin. Lähiöliikuntaa vetää neljä lähiöliikuttajaa.

Lähiöliikunnan vaikuttavuus perustuu merkittäviin kävijämääriin. Vuosina 2013–2014 käyntikertoja eri lähiöliikunnan toiminnassa oli yhteensä noin 93 600–98 000. Asiakkaita oli noin 30 000. Seniorisäpinät, liikuntahulinat ja suurin osa FunAction -toiminnasta on siirtynyt Lähiöprojektin rahoituksesta liikuntaviraston normaaliksi toiminnaksi vuoden 2014 alusta. Lähiöprojekti tukee lähiöliikuntaa myös vuonna 2015.

Vuosaari-blogi

Nuorisosiainkeskus ja maahanmuutto-osasto käynnistivät Vuosaari-blogi hankkeen syksyllä 2013. Hanke päättyi Lähiöprojektin rahoituksen osalta vuonna 2014 ja jatkuu nuorisosiainkeskuksen normaalin toimintana. Blogin tavoitteena oli sosiaalista mediaa hyödyntäen innostaa vuosaarelaisia kertomaan positiivisia ja erilaisia näkökulmia sisältäviä tarinoita alueesta, lisätä kiinnostusta ja omistajuuden tunnetta omaan asuinalueeseen, löytää tapoja ilmaista alueen omaleimaisuutta sekä halua esitellä aluetta ulkopuolisille. Hankkeessa järjestettiin ilmaista koulutusta, jonka sisällön tuotti Sarjakuvakes-

Vuosaari-aiheiset sarjakuvat olivat yksi tapa tuoda Vuosaarta esille sosiaalisessa mediassa, Vuosaari-blogissa.

Kuva: Simo Karisalo

Kulttuurikaverit lähtevät seuraksi ja vertaisoppaiksi kulttuuritapahtumiin, erityisesti ikäihmisille.

Kuva: Mika Ruusunen

na 2014 Sarjakuvakeskus perusti Kallahden nuorisotalolle Vuosaaren sarjakuva-pisteen, joka tarjosi kurseja ja työpajoja torstaisin aikavälillä 13.3.–22.5. niin lapsille, nuorille sekä aikuisille. Osallistuminen niihin oli vuoden 2013 tasoa.

Blogi-sivustolle on tehty päivityksiä vuoden 2014 aikana noin 50 kappaletta (vuonna 2013 päivityksiä oli 16), joista osa oli tapahtumailmoitusta. Myös sarjakuva- ja juttublogeja tuotettiin Vuosaaresta ja vuosaarelaisista. Itsenäisesti blogia pitäviä on vielä harvassa. Kävijätilaston mukaan sivustolla kävi arviolta 800 kävijää kuukaudessa. Sivuston voi katsoa olevan tärkeä väline Vuosaaren imagon luonnissa.

kus. Hankkeessa tuotettiin vuorovaikutteinen blogisivusto vuosaari.munstadi.fi. Yhteistyötahoja ovat olleet Helsingin Poetry Connection, Vuosaari-seura, Vuosaaren lasten ja nuorten toimijaverkosto, peruskoulujen ja vanhempien yhteistyöfoorumi, Finn Mamu monikulttuurinen yhdistys ry sekä Vuotalo, jonne Vuosaaren sarjakuva-piste siirtyi vuoden 2015 alussa.

Syksyllä 2013 alueen eri asukasryhmille järjestettiin kurseja ja pajoja, jotka sisälsivät erilaisia luovan ilmaisun keinoja. Kirjastossa, Vuosaaren peruskoulussa, Tehtaanpuiston yläasteella, Kallahden nuorisotalossa, päiväkotit Karavaanissa, palvelukoti Rantakartanossa ja Vuosaaren lähiöasemalla järjestetyissä pajoissa oli yhteensä noin 250 osallistumiskertaa. Vuon-

Kulttuurikaveri-hanke

Kulttuurikeskus ja sosiaali- ja terveysvirasto aloittivat vuoden 2013 alussa Kulttuurikaveri-hankkeen. Hankkeessa vapaaehtoiset kulttuurikaverit lähtevät erilaisiin kulttuuritapahtumiin seuraksi tai vertaisoppaiksi henkilöille, jotka kokevat kulttuuritilaisuuksiin lähtemisen joko fyysisen tai psyykkisen toimintakyvyn alentumisen vuoksi hankalaksi. Hankkeen tavoitteena on lisätä kulttuuripalveluiden saavutettavuutta, rohkaista ja aktivoida uusia käyttäjiä osallistumaan ja hyödyntämään olemassa olevia kulttuuripalveluita sekä lisätä vuorovaikutusta palveluiden tarjoajien ja kansalaisten välillä.

Kulttuurikaveritoiminnan ensisijaisina kohteina ovat ikäihmiset. Esikaupungeissa

kulttuurikaverikohteita ja -toimintaa keskityy Malmitaloon, Kanneltaloon, Itäkeskuksen Stoaan ja Vuotaloon sekä Jakomäen kirjaston Olkkariin. Toiminnassa on mukana myös kymmenkunta muuta kulttuurilaitosta, jotka ovat tehneet kulttuurikaverisitoumuksen (sitoutuminen alennettuun pääsylippuun).

Kulttuurikaveriksi on koulutettu yhteensä 78 henkilöä ja koulutusta järjestetään tarvittaessa lisää. Kuluneen vuoden aikana kulttuurikaverit olivat järjestämässä 218 keikkaa kulttuuritilaisuuksiin. Eniten keikkoja tehtiin Malmitaloon (47 kpl), Kanneltaloon (17), Vuotaloon (12) sekä kirjastojen tapahtumiin (24). Keskustan kulttuurikohteista suosituin oli Kaupungin orkesteri.

Hankkeen vaikuttavuus syntyy vapaaehtoisten tekemän työtuntien määrästä. Koordinaattorin tekemä työaika vuoden aikana voidaan ajatella kaksinkertaistuvan vapaaehtoisten tekemien työtuntien kautta. Merkittävää on etenkin se, miten paljon eri kulttuurilaitokset ja niiden palvelut saavat vapaaehtoista markkinointiapua kulttuurikaverien kautta. Hankkeen toiminnassa on vielä tehostettavaa asiakasmäärien kasvattamisen ja toiminnan kustannustehokkuuden osalta. On tärkeää muistaa, että kulttuurikaveritoiminnassa ei ole kyse suurten yleisöjen toiminnasta, vaan enemmänkin "räätäloidystä" toiminnasta, joka ottaa huomioon erityisesti yksilöiden toimintakyvyn. Esimerkiksi monelle asiakkaalle jo se, että he pääsevät keskustelemaan ja suunnittelemaan kulttuurivierailua vapaaehtoisten kanssa, on merkityksellistä.

Toiminnan pilotointi Lähiöprojektin toimesta jatkuu vuoden 2015 ajan, jonka aikana on tarkoitus löytää pysyvät toimintatavat ja resurssit mallin vakiinnuttamiseksi virastojen normaaliin toimintaan. Keskeisenä tekijänä pilotoinnissa on toimintamallin rakentaminen yhteistyössä kulttuurikeskuksen ja sosiaali- ja terveysviraston kesken. Sosiaali- ja terveysvirasto järjestää vapaaehtoisuuteen perustuvan välitystoiminnan ja kulttuurikeskus kulttuuriorganisaatioyhteistyön.

Lähikoulujen vetovoiman vahvistaminen

Toimintakauden päätavoitteisiin kuuluu esikaupunkialueiden lähikoulujen vetovoiman vahvistaminen. Vuonna 2014 jatkettiin yhteistyöhankkeiden Tempo orkesteri, Bändipaja- ja Kylään 2 - ja 3 -toimintaa keskittyen erityisesti viestinnän ja positiivisen näkyvyyden korostamiseen. Sen lisäksi, että hankkeissa tarjotaan monipuolista musiikkitoimintaa koulujen arkeen, toiminnan vaikuttavuutta tulee hakea myös hankkeiden näkyvyyden kautta muun muassa mediassa ja kohdealueilla.

Bändipaja-hanke

Kulttuurikeskuksen ja opetusviraston käynnistämä Bändipaja-hanke jatkui vuonna 2014. Hankkeen tavoitteena on aktivoida Itä- ja Koillis-Helsingin koulujen oppilaita harrastamaan rytmimusiikkia sekä antaa lapsille ja nuorille kokemuksia ja elämyksiä musiikin keinoin. Matalan kynnyksen bändipajatoiminnan avulla pyritään syrjäytymisen ehkäisyyn tarjoamalla perheen tulotasosta tai taustasta riippumatta lapsille laadukasta musiikinopetusta koulupäivän aikana. Pop & Jazz Konservatorio tuottaa opetuksen sekä koordinoi hanketta, tuottaa viikoittaisen opetustoiminnan, tiedottaa hankkeesta, organisoii konsertit ja kehittää instrumenttiopetusta.

Bändipaja-toiminnassa on mukana kahdeksan koulua: Jakomäen ja Kallahden peruskoulut, Keinutien, Mellunmäen, Mustakiven, Myllypuron ja Puotilan ala-asteen koulut, Myllypuron yläasteen koulu sekä Aurinkolahden peruskoulu. Mukana olevien oppilaiden valinnat on tehty kou-

lujen toimesta. Bändipaja-hankkeen organisoimista kouluissa on kehitetty aktiivisesti koko toiminnan ajan. Myös media on ollut kiinnostunut hankkeesta ja muun muassa Helsingin Sanomat esitteli hanketta vuonna 2014.

Vuosina 2013–2014 kouluissa on ollut yhteensä noin 25 **bändipajaryhmää**, joissa kussakin 5–8 oppilasta. Viikoittain ryhmiin on osallistunut noin 200 lasta seitsemän tuntiopettajan ohjauksessa. Syksystä 2014 osallistujamäärä on vakiintunut noin 180 lapseen. Yksi bändiryhmä on toiminut Oulunkylän Seurahuoneella. Tammikuussa 2014 käynnistyi "Dream on Big Bänd"-toiminta, jossa soittaa 20 oppilasta eri kouluista. Toiminnasta on myös tehty opinnäytetyö Metropolia ammattikorkeakoulun pop & jazzmusiikkipedagogin koulutusohjelmaan.

Koulujen bändipajojen lapset ja nuoret käyvät esiintymässä mm. nuorisotaloilla Hot Hour -konserttiviikoilla..

Kuva: Simo Karisalo

Tempo-orkesterit toimivat Jakomäen peruskoulussa ja Vesalan ala-asteella.

Kuva: Simo Karisalo

Vuonna 2014 toiminnan puitteissa järjestettiin yhteensä 21 konserttia. Syksyllä 2014 aloitettiin Hot Hour -konserttiviikon malli, jossa esiintymiset sijoitetaan samoille viikoille. Bändipaja-ryhmien lisäksi illoissa esiintyi myös musiikkilukiolaisia ja Pop & Jazz Konservatorion omia oppilaita. Tämä paransi oppilaiden osallistumisaktiiviteettia ja kasvatti yleisömäärää. Lasten bändit ovat osallistuneet myös erilaisiin kilpailuihin (Galaxi Sound) ja olleet mukana YLE:n dokumenttiohjelmassa.

Bändipaja-toiminta osana kuntouttavaa työtoimintaa Oulunkylässä

Bändipaja-hanketta toteutetaan sosiaalisin perustein Kumppanuustalo Oulunkylän seurahuoneella sosiaali- ja terveysviraston aluetyöyksikön kanssa. Toiminnan tavoitteena on musiikin oppimisen lisäksi ehkäistä ilman opiskelu- tai työpaikkaa olevien nuorten syrjäytymistä sekä saada heidät mukaan aktiiviseen, kehittäväan ja tavoitteelliseen toimintaan.

Oulunkylän Seurahuoneen bändipaja-toiminnassa on kerralla kymmenen työkokeilu- tai kuntouttavan työtoiminnan paikkaa sekä yksi palkkatuella palkattu ohjaaja, joka vastaa bändipajatoiminnan käytännön järjestelyistä. Bändipajalaisten työaika on viisi tuntia päivässä. Työkokeilu- tai kuntouttavan työtoiminnan sopimus solmitaan kuudeksi kuukaudeksi. Työtehtä-

viin kuuluu ohjelmiston suunnittelua, harjoittelua ja esiintymistä. Bändipajalaiset saavat musiikinteoriaopetusta yhden viikotunnin verran, jonka järjestää Pop&Jazz konservatorion musiikkipedagogi.

Vuonna 2014 **Bändipajan työtoimintaan** osallistui 14 uutta nuorta ja vapaaehtoistyöhön kuusi nuorta. Kaiken kaikkiaan bändipajatoimintaan on osallistunut 42 nuorta vuosina 2013–2014, lisäksi vapaaehtoistyöhön kahdeksan nuorta. Yhteistä kaikille on sosiaalitoimen asiakkuus. Kaikilla mukana olleilla on nimetty yhteyshenkilö, jonka kanssa hän hoitaa asioita. Mukana olleista neljällä henkilöllä on vakituinen työpaikka ja kahdeksalla henkilöllä määräaikainen työsopimus. Musiikkia on opiskelemaan neljä henkilöä. Lisäksi kymmenen nuorta on opiskelemaan ammatillista tutkintoa ja kaksi työvoimapolitiisessa koulutuksessa. Työtömmänä on kuusi henkilöä, joista kaksi on aloittamassa opiskeluaan syksyllä ja yksi henkilö on menossa suorittamaan armeijaa. Bändipajatoiminnan avulla on pystytty muuttamaan jopa sellaisten nuorten tulevaisuudensuunnitelmia, joille hoitosuunnitelmissa on ollut eläkkeen haku.

Bändipaja on osoittautunut mielekkääksi ja kuntouttavaksi toiminnaksi, johon nuorten on ollut helppo kiinnittyä. Usealle nuorelle bändipajatoiminnan suorittaminen on ensimmäinen kerta elämässä, kun he ovat saaneet suoritettua asian oma-aloitteisesti loppuun asti. Muun muassa yhdeksällä nuorella ei ollut yhtään loppuun vietyä peruskoulun jälkeistä koulutusta tai heidän peruskoulunsa oli jäänyt kesken. Työelämän perustaitojen lisäksi nuoret ovat saaneet itseluottamusta. Haastattelujen mukaan nuorten elämäntaitojen olivat lisääntyneet toiminnan aikana keskimäärin 52 % ja heidän uskonsa tulevaisuuteen keskimäärin 35 %. Toiminta pyritään integroimaan kaupungin asukastalon normaalksi kuntouttavaksi työtoiminnaksi vuoden 2015 aikana.

Tempo-orkesteri

Lähiöprojektin, kulttuurikeskuksen ja opetusviraston yhteistyönä toteutettu Tempo-orkesteritoiminta jatkui vuonna 2014 Jakomäen ja Vesalan kouluilla. Tempo-orkesteritoiminnan tavoitteena on syrjäytymisen ehkäiseminen ja monitaustaisten lasten ja nuorten hyvinvoinnin lisääminen soittamisen keinoin. Tempon opetus nojautuu Venezuelan niin sanottuun El Sistema -malliin, jossa soittimet ja opetus annetaan oppilaille ilmaiseksi. Tavoitteena on luoda toimintamalli syrjäytymisen ehkäisyyn. Toiminta toteutetaan oppilaille kerhotoimintana ja koulupäivän aikana tapahtuvina yksilö- tai ryhmäharjoituksina. Tempo-orkesteritoiminta nostaa koulun imagoa, koska kyseinen koulu tarjoaa silloin ilmaista musiikin opetusta ilman pääsykokeita mahdollisimman monelle lapselle.

Yhdessä soittaminen on toiminnan keskiössä: soittaminen orkesterissa aloitetaan heti ja lyhyet omat soittotunnit tukevat yhteissoittoa. Tempo Sistema Finland ry:n opettajilla on vastuu orkesterien johtamisesta, esityksien järjestämisestä ja toiminnan kehittämisestä. Metropolia ammattikorkeakoulun opiskelijat toimivat soitin- ja orkesteriopettajina osana työharjoittelua. Koulut valitsevat oppilaat ja järjestävät tilat koulupäivän aikana tapahtuvaan opetukseen. Opetusviraston jousisoittimilla lapset saavat harjoitella myös kodeissaan.

Tempo-yhdistyksen pitämiä ja ohjattavia orkesteriharjoituksia on toteutettu Jakomäen ala-asteella maanantaisin ja tiistaisin sekä Vesalan ala-asteella keskiviikkoisin ja torstaisin. Kevätkaudella Jakomä-

essä pidettiin harjoituksia 17 kertaa ja niihin osallistui keskimäärin 20 oppilasta, kun taas syyskaudella kertoja oli 15 ja osallistujia keskimäärin 14 oppilasta. Vesalan ala-asteella harjoituksia oli keväällä 15 (noin 18 oppilasta) ja syksyllä 18 kertaa (14 oppilasta). Yhdistyksen pitämien harjoitusten lisäksi Metropolia ammattikorkeakoulun opiskelijat ovat pitäneet viikoittain omat orkesteriharjoituksensa yhdistyksen antamien ohjeiden mukaisesti Jakomäessä maanantaisin ja Vesalassa keskiviikkoisin. Puhallinorkesteritoiminta Vesalan ylä-asteen 6–7-luokkalaisille ei lukuisista yrityksistä huolimatta käynnistynyt. Sen sijaan uudet oppilaat Vesalan ala-asteen 5.- ja 6.-luokilta aloittivat lokakuussa 2014 sekä yksityistunnit että ryhmäopetuksen.

Kummankin **ala-asteen jousiorkesterit** ovat noin 20 oppilaan aktiivisia orkestereita, jotka kokoontuvat säännöllisesti ja käyvät erilaisissa tilaisuuksissa esiintymässä. Lapset ovat kiinnittyneet elämässään säännölliseen musiikkiharrastustoimintaan, oppineet soittamaan yhdessä sekä saaneet uusia kokemuksia muun muassa esiintymisten myötä. Perheiden keskinäistä vuorovaikutusta on saatu lisättyä yhdistyksen säännöllisesti järjestämien Tempoiltojen myötä.

Kulttuuria kouluihin: Kylään! 2 ja 3 -hankkeet

Kylään! 2- ja 3 -hankkeiden tavoitteena oli kulttuurikeskuksen ja opetusviraston yhteistyönä lisätä koululaisten hyvinvointia ja tukea opettajien työtä mahdollistamalla taiteen monipuolinen käyttö opetuksessa. Hanke päättyi vuonna 2014. Toiminnan perustana oli erityisesti nivelvaiheeseen liittyvien pelkojen lieventäminen, ryhmäytymisen tukeminen sekä lähikoulun valitsemiseen kannustaminen. Kaupungin hallintokuntien Kulttuuria kouluihin -yhteistyöohjelman tavoitteena on säännöllisten ja helposti lähestyttävien toimintatapojen kehittäminen koulujen ja taidelaitosten välille. Hankkeella tuetaan opetus-työtä avaamalla opettajille taidetta oppimisympäristönä. Toisaalta kulttuuritoimijoiden kouluille suuntaamia palveluita ohjataan vastaamaan koulujen tarpeita.

Vuonna 2013 käynnistyneessä hankkeessa nivelvaihetta pyrittiin helpotta-

Kylään! -hankkeessa tutustuttiin sirkuksen keinoin uusiin koulukavereihin.

Kuva: Simo Karisalo

maan nukketeatteri- ja sirkustyöpajat välineenä. Vuoden 2014 syyslukukauden aikana, Kylään! 2 -hankkeessa esikoululaiset ja ensimmäisen luokan oppilaat tutustuivat toisiinsa nukketeatterin parissa ja samat lapset tapasivat uudelleen seuraavana keväänä. Kylään! 3 -hankkeessa yhteisiin sirkustyöpajoihin osallistuivat kuudes- ja seitsemäsluokkalaiset. Samalla tuli tuuksi uusi lähikoulu.

Kylään! 2- ja 3 -hankkeisiin osallistui keväällä ja alkusyksystä 2014 yhteensä 12 koululaisryhmää neljästä eri koulusta ja kahdeksan esikoululaisryhmää seitsemästä eri päiväkodista. Lapsia hankkeessa oli mukana yhteensä 339. Vuonna 2013 projekteihin osallistui 21 koululaisryhmää seitsemästä eri koulusta ja kahdeksan esikoululaisryhmää seitsemästä eri päiväkodista, eli yhteensä yli 530 lasta. Mukana oli Tahvonlahden ja Pohjois-Haagan ala-asteet ja Torparinmäen peruskoulu sekä lähialueiden päiväkotien esikoululaiset sekä Hiidenkiven peruskoulu ja Tapanilan ja Maatullin ala-asteet.

Hankkeeseen osallistuneiden opettajien ja päiväkodin henkilökunnan mukaan toiminnan sisällöt sopivat hyvin koulun ja päiväkodin toiminnan tavoitteisiin. Ryhmähenkeen liittyvät tavoitteet toteutuivat parhaiten. Toiminnan koettiin tukevan myös tukevan lasten sosiaalisten taitojen, tunnetaitojen sekä luovuuden ja itseilmaisun kehittymistä. Vuonna 2014 teetetyssä palautekyselyssä opettajat ja päiväkotiohjaajat olivat sitä mieltä, että taide- ja kulttuuriprojektit voivat nostaa koulun tai päiväkodin arvostusta vanhempien silmissä. Hankkeen aikana ei kuitenkaan kyetty osoittamaan vahvaa kytköstä toiminnan vaikutuksista lähikoulun valintaan. Hankkeet olivat yksi osa opetusviraston, kulttuurikeskuksen ja varhaiskasvatusviraston jo muutenkin vahvaa yhteistyötä. Hanke ei jatku sellaisenaan, vaan vastaavaa toimintaa jatketaan eri muodoissaan virastojen välisenä yhteistyönä.

Alueellisten osallistumismahdollisuuksien tarjoaminen asukkaille

Lähiöprojekti tukee alueellisen osallistumisen vahvistamista esikaupunkialueilla yhteistyössä kaupungin eri virastojen kanssa. Tärkeää on luoda alueellista, yhteistä ja helposti lähestyttävää palvelukulttuuria asukkaiden arkeen. Vuonna 2014 yhteistyötä tiivistettiin erityisesti kaupunginkanslian osallisuus- ja neuvontayksikön kanssa sekä osallistuttiin Asukasosallisuuden avustuskriteeristö-työryhmän toimintaan. Työryhmän päätehtävänä oli selvittää lähtökohdat kaupungin avustuskäytäntöjen yhtenäistämiseksi sekä käydä läpi toimintatapoja ja lähtökohtia kaupungin ylläpitämien asukastalojen toteuttamiseksi tulevaisuudessa.

Lähiöprojektin rooli alueellisessa työssä pohjautuu pitkälti eri hankkeiden kautta tapahtuvaan asukastoiminnan tukemiseen sekä laajempien foorumien järjestämiseen. Asukastoiminnan tulee rakentua alueen omista lähtökohdista käsin, ei projektivetoisesti.

Monen polven kasvutila -hanke Roihuvuoressa

Nuorisosiankeskuksen Monen polven kasvutila -hankkeen tavoitteena on luoda kohtauspaikkoja ja yhdessä tekemisen tapoja eri-ikäisille ihmisille. Yksittäisten asioiden ja tekemisen organisoiminen kaupunginosakohtaiseksi kokonaisuudeksi luo sukupolvien välistä luottamusta ja osallisuuden vahvistamista. Hanke koordinoi ja verkottaa alueen eri toimijoiden ja asukkaiden hankkeita, järjestää yhtei-

siä tapahtumia, välittää tietoja alueen tapahtumista sekä innostaa kaikkia mukaan toimintaan.

Hankkeen ensimmäisenä toimintavuotena 2012 toiminnallisiksi painopisteiksi kehittyivät viljelytoiminta, tapahtumat sekä nuorten työllistäminen. Kolmantena toimintavuotena 2014 vahvistettiin Roihuvuoren asukaspuiston käyttöä, alueen viljelytoimintaa sekä nuorten työllistämistä. Nuorisotalon tehtäväkuvia ja toimintaa prosessoitiin sen mukaan, että

Monen polven kasvutila -hankkeen toimijoiden järjestämä Mopo-rokki keräsi runsaasti kuulijoita Roihuvuoren monipuolisen palvelukeskuksen pihalle elokuun lopulla..

Kuva: Oona Hein

Esikaupunkimessuilla Kanneltalossa keväällä 2014 saivat asukkaat tietoa kaupungin toimijoilta alueen ajankohtaisista asioista. Myös asukkaiden omat järjestöt osallistuivat tilaisuuteen.

Kuva: Simo Karisalo

monen polven iätön vuorovaikutus mahdollistui ja nuorisotalo tilana vastaisi laajemmin eri-ikäisten toiveisiin. Alueellisilla tapahtumilla oli iso osa yhteisen kokemuksen ja näkyvyyden saavuttamisessa. Suurimmat yhteistapahtumat olivat Lumipuisto-tapahtuma helmi–maaliskuussa ja Mopo-rokki-tapahtuma elokuussa.

Vuonna 2014 nuorisotakuun kautta palkattiin nuorisotalolle palkkatuetun kahdeksan työntekijää. Työjaksot olivat 6–8 kuukautta ja päivittäinen työaika 6 tuntia. Työtehtäviin kuuluivat muun muassa tiedotus, kädentaidot, puutarhaosaaminen ja keittiötyöt. Nuorten kesätyötoiminnan ydin oli vastata nuorten tarpeeseen saada kesätyöpaikka ja näin tukea nuoren työntekijäidentiteetin kasvua ja työllistymispolun kehitystä. Nuoret saivat työkokemusta kahvilatoiminnasta, toimitustyöstä sekä puutarhakaveritoiminnasta, jossa nuoret toimivat puutarhakaverina alueen ikäihmisille ja auttoivat parvekkeiden istutusten kunnostuksessa ja muissa tehtävissä.

Vuosi 2015 pitää sisällään arkitoimintojen ja yhteistyön vahvistamista eri toimijoiden kesken ja nuorisotalon toimintamallin rakentamista, joka pohjautuu monen polven kasvutila-toimintaan. Toimintamalli on tarkoitus ottaa mukaan vuoden

2015 aikana myös Kumpulan koulukasvitarhan kehittämiseen ja toiminnan jalkauttamiseen (Puutarha nuorisotyössä).

Kotikaupunkipolut

Kotikaupunkipolkujen toteuttamista jatkettiin vuonna 2014. Polkujen tavoitteena on kaupunginosien identiteetin vahvistaminen, asukkaiden paikallistuntemuksen syventäminen sekä uusien asukkaiden kotiutumisen edistäminen. Hankkeessa kootaan ja pidetään ajan tasalla kotikaupunkipolkuja toimitettuine kohdekuvausineen ja reittikarttoineen yhteistyössä kaupunginosayhdistysten kanssa ja julkaistaan niitä netissä sekä painotuotteina. Suomen kotikaupunkipolku Tmi koordinoi toimintaa.

Vuonna 2014 kotikaupunkipolkuja laadittiin Pihlajistossa ja Viikinmäessä, Savelessa ja Pukinmäessä. Lisäksi Meri-Rastilan polku toimitettiin valmiiksi, Pihlajamäen tiedot päivitettiin sekä koottiin Oulunkylän tiedot vihkoksi. Kaikki kotikaupunkipolut ovat nähtävillä netissä.

Esikaupunkimessut

Esikaupunkimessut ovat uudenlainen lähestymistapa parantaa asukkaiden osal-

lisuutta osana yhteisen Helsingin kehittämistä. Keräämällä monipuolinen hallintokuntien verkosto kertomaan alueen ajankohtaisista asioista, madalletaan osallistumiskynnystä, tuodaan aluetta koskevat asiat helposti tavoitettavaksi sekä parannetaan vuorovaikutus- ja keskustelukäytäntöjä. Ajankohtaisten tietoisuuksien lisäksi asiantuntijat esittelevät alueen suunnitteluhankkeita ja käytännön toimintaa sekä ovat tavattavissa kasvotusten.

Vuonna 2013 aloitettuja paikallisia asukasiloja järjestettiin keväällä 2014 Kanneltalossa ja syksyllä Itäkeskuksen Stossa. Yhdessä kaupunkisuunnitteluviraston, kaupunginkanslian, kulttuurikeskuksen, nuorisoasiankeskuksen, sosiaali- ja terveysviraston, rakennusviraston, rakennusvalvontaviraston sekä Hissi- ja Täydennysrakentamisprojektin kanssa järjestetyssä Stoaan tapahtumassa 24.9. oli ennätysmäärä yleisöä. Myös Kannelmäen tapahtumaan toukokuussa oltiin tyytyväisiä ja siellä oli hyvää keskustelua asukkaiden ja asiantuntijoiden kesken. Tapahtumien teemana oli kaupungin kehittäminen. Lähiöprojekti koordinoi järjestelyjä ja viestintää ja toteuttamisesta vastasivat kaikki järjestäjät omalta osaltaan. Viestinnässä tehtiin yhteistyötä kaupungin asiantuntijoiden lisäksi osallistuneiden asukasryhmien kanssa. Kummastakin tilaisuudesta julkaistiin muun muassa kaupungin verkossa videoklippi.

#liketälähiötä-valokuvakilpailu

Lähiöprojekti valmisteli vuonna 2014 valokuvakilpailua, jossa tavoitteena on kannustaa kaupunkilaisia, erityisesti teini-ikäisiä kiinnostumaan asuin- ja toimintaympäristöistään Helsingin esikaupungeissa. Tavoitteena on olla läsnä ja käydä dialogia erityisesti nuorten kanssa sosiaalisessa mediassa, jossa he aktiivisesti toimivat. Ideana on, että kaupunkilaiset ottavat valokuvia itselleen tärkeistä tai mieluisista paikoista ja julkaisevat ne sosiaalisen median kanavassa Instagramissa sekä tätä kautta tuovat tietoa kaupungin ympäristöjen ja toiminnan kehittämiseen. Lähiöprojekti tilasi tietokannan, joka mahdollistaa äänestämisen projektin kotisivulla. Kilpailun järjestämiseen tulivat mukaan

myös nuorisoasiainkeskus ja liikuntavirasto. Yhdessä sovittiin kilpailun hashtagiksi #liketälähiötä. Kilpailu päättyy alkuvuodesta 2015.

Kaupunginosaradio

Vetoa ja Voimaa Mellunkylään, Radio Kontula ja Lähiradio vuonna 2012 aloittama kaupunginosaradio-hanke jatkui vuonna 2014. Radiotoiminnan päätavoitteena on kaupunginosien asukkaiden osallisuuden vahvistaminen tarjoamalla kaupunginosa-toimijoille mahdollisuus tehdä radio-ohjelmia itselleen tärkeistä asioista. Vastaavainen radiotoiminta on yleistä monessa Euroopan maassa.

Vuoden aikana ohjelmia tehdään noin 50 kappaletta. Vuonna 2014 Lähiradion toimittaja koordinoi toimintaa ja tuotti ohjelmat, haastatteli alueen toimijoita sekä kävi tutustumassa eri tapahtumiin ja ajankohtaisiin asioihin. Loppuvuodesta perustettiin myös kaupunginosaradion oma facebook-sivusto. Alun perin kaupunginosaradion toimintamalli perustui asukkaiden vapaaehtoisuuteen tehdä itse ohjelmia, mitä ei kuitenkaan saatu levitettyä kaupunginosaan toivotulla tavalla. Kaupunginosaradiota kehitetään vuonna 2015 yhteistyössä kaupunginkanslian asukasosallisuus- ja neuvontayksikön kanssa.

Kaupunginosafestivaalit 2016

Asukkaiden osallisuuden ja tapahtumien tukeminen ovat kaupungin strategianohjelman yksi tärkeä painopiste. Kaupunkiväestön ja asukastoiminnan muodot ovat muutoksessa. Kaupunginosakohtaisen toiminnan voidaan nähdä vahvistuneen ja oma paikallidentiteetti on yhä tärkeämpi osa helsinkiläisyyttä. Tukemalla kaupunginosista lähtevää omaehtoista, urbaania ja aktiivista toimintaa sekä tuomalla kehittyviä kaupunginosiamme paremmin esille, luomme yhteistä urbaania kaupunkikulttuuria.

Yhtenä toimintamallina on koota alueen aktiiviset toimijat yhteen ja tukea heidän verkostoitumistaan festivaalihenkinen tapahtuman kautta. Tuomalla eri kaupunginosat esille monipuolistetaan ja parannetaan helsinkiläisten käsityksiä koti-

kaupungistaan ja kaupunginosistaan sekä myös vahvistetaan esimerkiksi maineellista heikkojen kaupunginosien imagoa ja vähennetään niihin kohdistuvia ennakokuluuloja. Tapahtuman tuotantoprosessi vahvistaa myös alueiden toimijaverkkoa ja sekä tätä kautta edistää alueen toimintaa ennen ja jälkeen. Alueiden toimijoiden hajautuneisuus kaupunginosayhdistyksiin, kylätiloihin ja facebook-ryhmiin voidaan kääntää isolla yhteispuunnistuksella selkeästi koordinoitumaksi.

Vuonna 2014 Lähiöprojekti, kaupunginkanslia ja kulttuurikeskus käynnistivät kaupunginosafestivaalien kehittämisen. Tavoitteena on luoda uudenlainen kaupunginosien asukkaiden, toimijoiden ja yrittäjien tapahtuma kaupungin keskustaan vuonna 2016. Tärkeänä osana on alueen asukkaiden sitouttaminen ja innostaminen tekemään asioita omista lähtökohdista käsin, samalla kun kaupunki tarjoaa alustan tapahtuman ja sisällön toteuttamiselle. Hankkeen valmistelu jatkuu vuonna 2015.

Muu alueellinen yhteistyö ja verkostoituminen

Kaupungin kymmenen asukastaloa ovat sosiaali- ja terveysviraston alueiden yksikön toimintaa. Asukastalot sijaitsevat eri puolilla Helsinkiä painottuen alueelliseen yhteistyöhön ja verkostoitumiseen. Keskeistä on myös niin sanottu erityisryhmätoiminta, eli monipuolisen toiminnan ja kohtaamisen mahdollistaminen erilisten ihmisten kesken sekä erityisesti heikkokompiosaisten huomiointi. Esikaupunkialueilla toimintaa on Kontulan, Vuosaaren ja Pihlajamäen lähiöasemilla, Maunulan Saunabaarissa, Oulunkylän Seurahuoneella, Malmin toimintakeskuksessa sekä jalkautuneena Herttoniemessä, Jakomäessä, Myllypurossa sekä Länsi-Helsingissä.

Helsingin lähiöprojekti tuki vuonna 2014 alueiden yksikön alaisuudessa esikaupunkialueilla toimivia asukastalojen toimintaa 20 000 eurolla. Toimintaa ja tapahtumia järjestettiin eri puolilla Länsi-Helsinkiä, Oulunkylässä, Pihlajamäessä, Malmilla, Maunulassa, Kontulassa sekä Vuosaarissa. Tämän lisäksi Stadin asukastalot järjesti kolme yhteistyötapahtumaa. Tapahtumilla lisättiin Stadin asukastalojen tunnettuutta sekä vahvistettiin olemassa olevia yhteistyöverkostoja. Kaikkien alueiden Lähiöprojektin tuella toteutettujen tapahtumien ja toiminnan on koettu antavan uusia ulottuvuuksia toimintaan,

#liketälähiötä
MAKEIMMALLA KUVALLA VOITTA AIPADIN!

vahvistaneen olemassa olevaa alueellista yhteistyötä sekä synnyttäneen uusia yhteistyöverkostoja. Tapahtumiin ja toimintaan osallistui yhteensä noin 7 000 henkeä.

Tapahtumatoiminnan tukeminen

Tapahtumatoiminnan tavoitteena on lisätä esikaupunkialueiden tunnettuutta, vahvistaa asukkaiden ja eri väestöryhmien osallisuutta sekä edistää kaupunkikulttuuria. Kaupunginosaseurojen järjestämien kaupunginosajuhlien lisäksi on tärkeää, että esikaupunkialueilla on tapahtumia ja juhlia, joiden järjestämiseen osallistuvat niin julkisen puolen, kolmannen sektorin kuin asukasliikkeiden toimijat. Tapahtumien kautta yhteisöllisyys lisääntyy, kun toimijat oppivat tuntemaan toisensa.

Lähiöprojekti on yhdessä kulttuurikeskuksen kanssa tukenut useiden toimijoiden järjestämiä tapahtumia esikaupunkialueilla. Vuonna 2014 kaupungin asukasosallisuuden avustuskriteerit -työryhmän toiminnan tavoitteena oli selkeyttää kaupungin avustuskäytäntöjä. Periaatteena on, että tapahtumatoimintaan keskittyvä avustuslähde olisi pääsääntöisesti kulttuurikeskus. Lähiöprojekti pyrki vähitellen siirtymään ko. käytäntöön jo vuonna 2014 ja yhtenäisti omaa tukikäytäntöään yhdessä kulttuurikeskuksen kanssa. Tapahtumatukea kohdistettiin vuonna 2014 seuraaviin tapahtumiin: Skidrock Kurkimäessä, Ihana Kivikko Kivikossa sekä Joulupolku Kontulassa. Lisäksi jonkin verran erilaisiin tapahtumiin ohjautui Lähiöprojektin sosiaali- ja terveysviraston aluetyön yksikölle delemoimasta rahoituksesta.

Asukastapahtumat vahvistavat osallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Pihlajamäen ympäristö- ja yhteisötaideteoksen Aarnivalkean kunnostustalkoot toteutettiin kuvataiteilija Ritva Harlen johdolla.

Kuva: Pirjo Ruotsalainen

Esikaupunkiviestinnän parantaminen

Lähiöprojektin viestintä tukee laaja-alaisesti projektin tavoitteiden ja toimenpiteiden toteuttamista, hankkeiden näkyvyyttä ja projektin tunnettuuden kehittymistä. Viestintä osallistuu tavoitteiden toteuttamiseen erityisesti tuottamalla julkisuuteen positiivisia ja todenmukaisia uutisia esikaupungeista. Toinen viestinnän päätehtävä on asukkaiden ja kaupungin vuorovaikutus eli alueen "äänen kuuluminen".

Arvioinnin hyödyntäminen ja viestintäyhteistyö virastojen kanssa

Lähiöprojekti jatkoi vuonna 2014 esikaupunkiviestinnän kehittämistä ja tukemista. Kehittämisen tukena oli vuonna 2013 tilatun viestinnän arvioinnin johtopäätökset, jonka mukaan asukkaat ja toimittajat toivoivat lisää tietoa muun muassa omista vaikutusmahdollisuuksista ja omalle alueelle suunnitelluista muutoksista. Tähän on pyritty vastaamaan erityisesti vuonna 2014 käynnistyneen Meri-Rastilan kaupunki uudistuksen viestinnässä. Asukkaiden kanssa on käyty dialogia ja kerrottu valmisteluista ennen päätösten tekoa. Yhteistyö on ollut tiivistä Lähiöprojektin projektiryhmän ja täydennysrakentamisprojektin välillä. Myös esikaupunkimessuilla on vastattu tarpeeseen antaa valmistelun taustoista tietoa ja mahdollisuus keskusteluun asiantuntijoiden ja asukkaiden välillä.

Arvioinnin tuloksena aloitettuja tapaamisia kumppanivirastojen viestinnästä vastaavien kanssa järjestettiin vuoden aikana kaksi kertaa. Tapaamisissa seurattiin esikaupunkiviestinnän parantamiseksi sovittujen kehittämiskohteiden etenemistä. Muita aiheita olivat Kannelmäki-aktiivin **Maija Fastin** kokemukset yhteistyöstä kaupungin kanssa, alueellisen vuorovaikutuksen kehittämishanke kaupunkisuunnitteluvirastossa, uuden palvelukartan hyödyntäminen paikallistiedon kanalta sekä kirjaston pilotoimat infotaulut.

Uutiset esikaupungeista

Vuonna 2014 jatkettiin aktiivista ja positiivista tiedottamista esikaupunkialueilla tapahtuvista asioista ja toiminnasta. Vuoden aikana julkaistiin neljä teemaliitettä kaupallisessa kaupunkilehdessä. Yksi niistä oli ensimmäistä kertaa joukkoliikennevälineissä jaossa olevassa Metro-lehdessä julkaistu sivu. Siitä tilatun RAM-lukijakyselyn perusteella ilmoitusliite toteutettiin ja sen julkaisemista lehdessä jatketaan. Ulkoasussa ja sisällössä hu-

mioidaan kyselyssä esiin tulleet kehittämistarpeet. Painettujen liitteiden sisältöjä julkaistiin myös verkkosivuilla ja sosiaalisessa mediassa.

Kouluissa toteutettavien hankkeiden viestinnän tukemiseksi projekti julkaisi flyeritiedoston, joka on kaikkien projektin kumppanihakkeiden käytössä hankkeiden tai tulosten esittelemiseksi. Lisäksi projekti teki Jakomäkeen ja Mellunkylään kouluja ja siellä toimivia Tempo- ja Bändipaja-hankkeita esittelevän flyerin. Sitä jaettiin noin 23 000 talouteen Mellunkyl-

Tempo-orkesteria ja Bändipajoja esittelevät esitteet jaettiin 23 000 talouteen Mellunkylässä ja Jakomäessä.

Graafinen suunnittelu: Guassi Oy

Jakomäen koulussa svengaa

Pop & Jazz Konservatorion bändipaja ja Tempo-orkesterit ovat toimineet Jakomäen peruskoulussa muutaman vuoden.

Lähiöprojekti
Helsinki

Helsingin kaupunki
Opetusvirasto

Esikaupungeissa tapahtuu!

Sara Chafakille Vuosaarressa on kaikki ”Asun maailman parhaalla saarella”

Kaupunkikulttuuri murroksessa

Kaupunkikulttuuri on elävää, dynaamista ja jatkuvasti muuttuvaa. Se on osa kaupunkilaisten elämää ja toimintaa. Kaupunkikulttuuri on kaikkien yhteinen asia, jota kaikkien on syytä arvostaa ja kehittää. Lähiöprojekti on yksi keinoista, joilla kaupunkikulttuuria voidaan vahvistaa ja kehittää.

Mitä Stadi duunaa idässä?

Stadi on yksi Suomen suurimmista ja vanhimmissa kaupungeista. Se on kaunis ja historiallinen kaupunki, joka on myös yksi Suomen kauneimmista ja viihtoisimmistä kaupungeista. Stadi on myös yksi Suomen suurimmista ja vanhimmissa kaupungeista. Se on kaunis ja historiallinen kaupunki, joka on myös yksi Suomen kauneimmista ja viihtoisimmistä kaupungeista.

Tulossa #liiketähtiä –valokuvakilpailu 12.1.-2.3.2015

Palkintoa laadit

Liikkeen ja urheilun harrastajat ovat tervetulleita osallistumaan valokuvakilpailuun. Kilpailu on avoin kaikille ja sen tarkoituksena on edistää liikunnan ja urheilun harrastamista. Palkinto on laadittu ja se on kaunis ja arvokas.

Esikuvakilpailu 12.1.-2.3.2015

Kilpailu on avoin kaikille ja sen tarkoituksena on edistää kuvataiteen harrastamista. Palkinto on laadittu ja se on kaunis ja arvokas.

Asukkaat ja poliisi yhteistyössä

Nuoret tekivät viikkokokouksia Helsingissä rikollisuuden ennaltaehkäisyä ja turvallisuutta parantamiseksi. Asukkaat ovat tervetulleita osallistumaan ja antamaan palautetta toiminnasta.

”Mukaan voi ottaa päätyttyä”

Asukkaat ja poliisi ovat yhteistyössä toimineet Helsingissä. Poliisi on ollut läsnä asukkaiden kokouksissa ja kuunnellut heidän mielipiteitään. Tämä yhteistyö on ollut onnistunut ja se on parantanut kaupungin turvallisuutta.

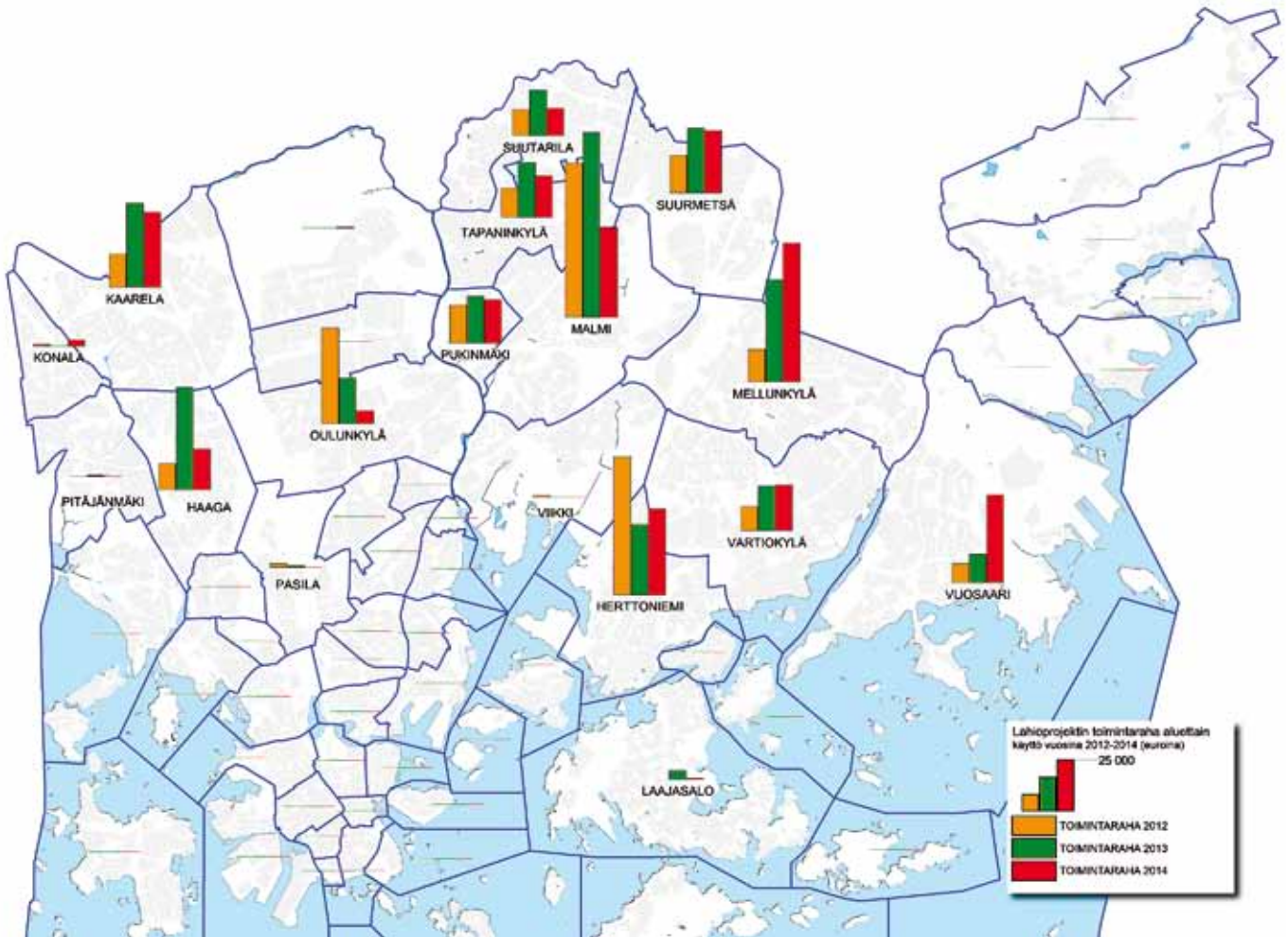
Kampus on kaikille auki

Kampus on kaikille auki ja se on kaunis ja viihtoisin paikka. Se on myös yksi Suomen suurimmista ja vanhimmissa kaupungeista. Se on kaunis ja historiallinen kaupunki, joka on myös yksi Suomen kauneimmista ja viihtoisimmistä kaupungeista.

Ensimmäiset mallit Helsinki-kerrostalolle

Helsinki-kerrostalolle on suunniteltu ensimmäiset mallit. Mallit ovat kauniita ja viihtoisia ja ne ovat myös yksi Suomen suurimmista ja vanhimmissa kaupungeista. Ne ovat kauniita ja historiallisia rakennuksia, jotka ovat myös yksi Suomen kauneimmista ja viihtoisimmistä kaupungeista.

Lähiöprojektin toiminnan resursointi ja seuranta

Toimintarahen käyttö ja seuranta

Lähiöprojektin toimintaraha on keskeinen osa projektin toiminnan ja yhteistyöhankkeiden mahdollistajana. Ilman projektin tarjoamaa rahallista tukea ja kehittämisalustaa hankkeita ei olisi ollut mahdollista toteuttaa, koska erityyppisiin pilotti- ja kehittämishankkeisiin on harvoin mahdollista varata rahaa hallintokuntien normaaleissa budjeteissa. Osaan hankkeista on Lähiöprojektin toimintarahalla palkattu myös määräaikainen henkilö.

Vuonna 2014 hankkeiden raportointia ja vaikuttavuuden arviointia jatkettiin. Tukea toimi erillinen, hankkeiden toiminnasta vastaaville henkilöille toimitettu raportointilomake, joka kokoaa yhteen keskeiset arviointiin liittyvät tekijät. Olennaisista on kerätä ajantasaista tietoa hankkeiden toiminnasta, integrointimahdollisuuksista ja vaikuttavuuden toteutumisesta sekä toimintarahen käytön kustannustehok-

kuudesta. Viestinnän seurannan tunnuslukuihin, kuten tiedotteiden ja verkkosivujen kävijämääriin voi tutustua kohdassa Uutiset esikaupungeista. Eri hankkeiden arviointia on käsitelty tarkemmin vuoden 2014 toimintaa esittelevässä kappaleessa.

Toimintarahen ja lähiörahoaston käytön kohdentumisesta kaupunginosittain on seurattu myös vuonna 2014. Alueittainen kohdentuminen antaa hyvän yleiskuvan toteutuneesta rahankäytöstä esikaupunkien kehittämiseksi. Lähiöprojektin toimintaraha oli vuonna 2014 yhteensä 585 000 €. Toimintarahaan sisältyivät myös vuodelta 2013 siirtyneet määrärahat, 112 000 €. Toimintaraha oli budjetoitu kaupunkisuunnitteluvirastoon sekä käyttö Lähiöprojektin toimintaan ja hankkeisiin delegoitiin hallintokunnille. Vuonna 2014 hallintokuntien käytettävissä oli Lähiöprojektin toimintarahaa seuraavasti: kaupunkisuunnitteluvirasto/ Lähiöprojektin toiminta

Lähiöprojektin toimintarahen käyttöä alueellisesti kuvattuna vuosina 2012–2014. Osa toimintarahasta ei ollut mahdollista kohdistaa suoraan tietyille alueille.

315 000 €, kulttuurikeskus 125 000 € (josta 30 000 € opetusviraston Tempo-orkesterihankkeen kustannuksiin), opetusvirastoon 5 800 €, liikuntavirasto 53 000 €, sosiaali- ja terveysvirasto 20 000 €, nuorisoasiainkeskus 35 000 €, varhaiskasvatusvirasto 6 200 €, rakennusvalvontavirasto 5 000 € sekä kaupunginkanslia 20 000 €.

Vuoden 2014 kokonaiskäyttö oli 439 738 €. Käyttämättä jäi 145 262 €, josta osa johtui hankkeiden arvioitua vähäisemmistä kustannuksista tai aikataulutuksesta, jonka myötä edellisen vuoden toiminnasta koituvat kustannukset ajoittuivat vuoden 2015 puolelle ja määrärahoista siirrettiin 112 000 € vuodelle 2015.

Hallintokunnille delegoidun toimintarahana käyttö oli vuonna 2014 seuraavainen: kaupunkisuunnitteluvirasto/ Lähiöprojekti 200 055 € (viestintä 54 000 €, ympäristösuunnittelu 63 300 €, elinkeinot 26 500 €, pyöräily 9 200 €, täydennysrakenntaminen 28 000 €, hyvä kaupunkielämä 16 900 €, muut 2 250 €), kulttuurikeskus 124 491 € (operaatio pulssi 60 309 €, tempo-orkesteri 30 000 €, bändipaja 25 000 €, kulttuurikaveri 9 181 €), opetusvirasto 1 849 € (kylään-hanke 1 849 €), sosiaali- ja terveysvirasto 15 727 € (asukastointi 15 727 €), liikuntavirasto 52 982 € (lähiöliikunta 52 982 €), nuorisoasiainkeskus 34 315 € (monen polven kasvutila 29 315 €, vuosaari-blogi 5 000 €), varhaiskasvatusvirasto 6 656 € (perjantai-action 6 656 €), kaupunginkanslia 0 € (Kivikon markkinointi) sekä rakennusvalvontavirasto 3 663 € (Pajamäen korjaustapaohjeet).

Lähiöprojektin hankkeiden raportointilomake, joka toimii arvioinnin tukena.

Raportointi vuodelta 2014

Raportissa tulisi antaa vastaukset seuraaviin kysymyksiin. Jos hanke on päättynyt vuoden 2014 aikana, niin kysymykset koskevat koko hankkeen toteutusaikaa. Myös vapaamuotoiset raportit voi liittää mukaan. Kaikki tieto on tervetullutta, jolla voidaan saada hankkeen vaikuttavuutta esiin.

- Hankkeen nimi:
- Toimialueet (lähiöt)
- Hankkeen aikataulu:
- Hankkeen toteuttajataho:
- Hankkeessa mukana olevat yhteistyötahot:

Selvitys hankkeen rahoituksesta 2014

- Lähiöprojektin rahoitus:
- Omarahoitusosuus:
- Muu kaupungin rahoitus:
- Toteutuneet kustannukset (euro):
- Mihin rahoitusta on käytetty:
- Muut rahoittajat ja niiden rahoitusosuudet, sponsorointi ym. (taho, euro),
- Mikä on vapaaehtoistyön osuus (taho, tuntia)
- Miten kustannustehokkaan arvioit hankkeen toiminnan olevan?

Projektsuunnitelma ja hankekuvaus

- Hankekuvaus:
- Hankkeen yleiset tavoitteet (lyhyesti tärkeimmät tavoitteet):
- Hankkeen yksilöidyt toimenpiteet (keskeisimmät toimenpiteet):
- Onko tullut muutoksia suunnitelman lähtökohtiin, millaisia ja miksi?

Arviointi hankkeen toteutumisesta ja vaikuttavuudesta

- Miten asetetut tavoitteet ovat toteutuneet?
- Millä tavalla hankkeen tuloksia on mitattu tai arvioitu?
- Kuvaile, mitä hankkeessa konkreettisesti on tehty ja saatu aikaan (ml. osallistujamääriä, osallistumisaktiiviteettiä jne). Mitkä ovat positiiviset vaikutukset hankkeen kohderyhmissä/ palvelun saajissa: nuorissa, lapsissa, vanhemmissa, vanhuksissa jne.?
- Missä ei onnistuttu tai missä on ollut haasteita? Millä tavalla tätä tullaan kehittämään?
- Millaista palautetta hanke on saanut?
- Millä tavoin hanke on edistänyt /onnistunut virastojen/toimijoiden välisen yhteistyön vahvistamisessa?
- Missä määrin arvioisit hankkeesta olleen positiivista vaikutusta koulun /nuorisotalon, jne / lähiöiden arvostuksen parantamisessa (esim. asteikolla 1-5, 5=paras, tai sanallisesti kerrottuna)?
- Millä tavalla hanke on näkynyt mediassa ja alueella? Miten hankkeen viestintä on onnistunut toiminnan tunnetuksi tekemisessä?
- Miten arvioit hankkeen toiminnan jatkumisen Lähiöprojektin rahoituksen päättymisen jälkeen?

Lähiöprojektin johtoryhmä

Lähiöprojektin toimintaa ohjaa kaupungin hallituksen lisäksi eri hallintokuntien edustajista koostuva johtoryhmä, jonka nimitetään kaupunginjohtaja (kj 50S, 14.12.2011).

Lähiöprojektin johtoryhmä on tärkeä hallintokuntien välinen foorumi projektin hankkeiden valmistelulle, tiedon välittämiselle sekä toiminnan suuntaamiselle ja kehittämiseksi. Johtoryhmä tekee tarvittaessa päätöksiä projektin toiminnan tai hankkeiden suuntaamisesta. Johtoryhmälle raportoidaan säännöllisesti hankkeiden etenemisestä sekä esitellään meneillään olevia hankkeita ja ajankohtaisia, esikaupunkien kehittämisen liittyviä asioita. Johtoryhmä on myös tärkeä tiedonvaihtokanava lähiörahastohankkeiden valmistelussa sekä toimii Valtion asuinalueohjelmassa olevan "Kaupunginosien Helsinki"-hankekokonaisuuden ohjausryhmänä. Vuonna 2014 Lähiöprojektin johtoryhmää päivitettiin henkilömuutosten sekä lisätarpeiden vuoksi. Johtoryhmään nimettiin keuhälä 2014 vuorovaikutuspäällikkö Johanna Seppälä sekä strategiapäällikkö Marko Karvinen kaupunginkansliasta.

Johtoryhmä kokoontui vuoden 2014 aikana yhteensä viisi kertaa. Maaliskuussa Lähiöprojekti esitteli vuoden 2013 toimintakertomusta sekä tulevan 2014 lähiörahaston hankehakua. Projektipäällikkö Pia Sjöroos kaupunkisuunnitteluvirastosta kertoi kaupunkisuunnitteluviraston uuden

täydennysrakentamisprojektin toiminnasta ja yhteistyöstä Lähiöprojektin kanssa.

Huhtikuussa osastopäällikkö **Paiju Tyrväinen** kulttuurikeskuksesta kertoi kokemuksia Lyonin kulttuurisen, alueellisen ja poikkialueellisen kulttuuriyön mallista sekä valmisteilla olevasta Helsingin mallista. Samassa kokouksessa lähiöarkkitehti **Päivi Hellman** esitteli korjaustapaohjeiden laatimisen sisältöjä ja näkökulmia Konalan korjaustapaohjeita hyödyntäen.

Toukokuussa rakennusviraston alue-suunnittelija **Anu Kiiskinen** kertoi viraston aluesuunnittelukäytäntöjen muutoksesta ja tavoitteista. Kokouksessa esiteltiin myös valmistuneita kaupunkipuistosuunnitelmia Kannelmäen Vanhaistenpuistoon ja Kontulan Kalliopuistoon sekä paikallisen turvallisuussuunnittelun tilannekatsausta turvallisuus- ja valmiusyksikön päällikön **Matti Koskisen** toimesta.

Lokakuussa 2014 tilakeskuksen kehittämispäällikkö **Hannu Kurki** esitteli kaupungin omistamien tilojen ja rakennusten vuokrauserusteista ja kehittämistä. Tämän lisäksi Lähiöprojekti esitteli tulevan vuoden 2014 toimintasuunnitelma-

runkoa sekä Meri-Rastilan kaupunkiuudistuksen lähtökohtia.

Vuoden viimeisessä kokouksessa joulukuussa tilakeskuksen hankesuunnittelupäällikkö **Jarmo Raveala** esitteli palvelutilojen kehittämistä Jakomäessä. Tämän lisäksi Lähiöprojekti kertoi vuoden 2015 toiminta- ja viestintäsuunnitelmaluonnoksestaan johtoryhmän käsiteltäväksi ja hyväksyttäväksi.

Lähiöprojektin työryhmät

Lähiöprojektin tehtävänä on esikaupunkialueiden kehittämishankkeiden integrointi ja tarkoituksenmukainen kohdentuminen. Hankkeiden lisäksi tärkeässä roolissa on myös uudenlaisten toimintamallien kehittäminen sekä hallintokuntien välisen yhteistyön vahvistaminen. Lähiöprojekti kokoaa yhteen erilaisia työryhmiä, joiden kautta eri pilottihankkeita rakennetaan, koordinoidaan ja toteutetaan. Avainasemassa on eri hallintokuntien edustajien sitoutuminen yhteiseen tekemiseen. Vuonna 2014 työryhmät jatkoivat pitkälti toimintaansa samoin rakentein ja pää-

määrin toimintakauden tavoitteita tukien.

Keskeisiä työryhmiä olivat muun muassa: Asukasosallisuuden avustuskriteeristö -työryhmä, Helsingin kaupungin turvallisuussuunnitelman seurantatyöryhmä, Elinkeinotoiminnan markkinoinnin ohjausryhmä (Metrohelsinki), Herttoniemen yritysalueen neuvottelukunta, Täydennysrakentamisprojektin ohjausryhmä, Lähiöprojektin ympäristöparannushankkeiden ohjausryhmä, Malmin kehittämistyöryhmä, Kulttuuri- ja sivistyshankkeiden ohjausryhmä, Bändipaja-ohjausryhmä, Tempo-ohjausryhmä, Operaatio Pulssin ohjausryhmä, Hyvä kaupunkielämä hankkeiden ohjausryhmä, Roihuvuoren Monen polven kasvutila -hankkeen ohjausryhmä sekä Vetoa ja Voimaa Mellunkylään -yhteistoimintaryhmä.

Lähiöprojektissa toimivat vasemmalta lukien Tiina Nunto, Tero Santaoja, Pirjo Ruotsalainen, Päivi Hellman, Mustafa Gürler ja Linda Wiksten.

Kuva: Patrik Lindström

Valtion avustukset

Perustaessaan Lähiöprojektin kaupunginhallitus antoi tehtäväksi määritellä lähiöiden yleisiä kehityslinjoja ja organisoida alueellisia kehittämistoimia sekä valmistella esityksiä kaupungin rahoituksen järjestämisestä ja valtion määrärahojen hakemisesta lähiöiden kehittämiseen.

Kaupunginosien Helsinki 2013–2015

Valtion asuinalueohjelma on pääministeri Jyrki Kataisen hallitusohjelman mukainen asuttopoliittinen ohjelma, joka edistää monimuotoisia asuinalueita. Tämän toteuttamiseksi on käynnissä poikkihallinnollinen ohjelma, jolla edistetään asuinalueiden elinvoimaa sekä ehkäistään segregatiota. Valtioneuvoston asuttopoliittisen toimenpideohjelman mukaisesti ohjelmatyö toteutetaan vuosina 2013–2015. Ohjelmassa painotetaan strategisen kehittämisotteen sekä poikkihallinnollisen toiminnan mahdollistamista.

Helsingin kaupunki on ohjelmassa mukana ”Kaupunginosien Helsinki”-nimisellä hankkeellaan. Kokonaishankkeen kohdealueena on koko esikaupunkivyöhyke kaupungin strategisten linjausten sekä Lähiöprojektin projektisuunnitelman mukaisesti. Lähiöprojekti vastaa hankkeen kokonaiskoordinoinnista yhdessä kaupunginkanslian täydennysrakentamisprojektin kanssa.

Hankekokonaisuus jakautuu kärkihankkeisiin, jotka ovat asuinalueohjelman teemapainotusten mukaisesti: 1) täydennysrakentamisen edellytysten parantaminen, 2) asuin ympäristön laadun parantaminen sekä uudet toimintamallit ympäristön kehittämiseen sekä 3) demokratiatilojen ke-

hittäminen, toteuttaminen ja toiminnan tukeminen. Vuonna 2014 kärkihankkeiden kokonaisuuksiin haettiin yhteensä 1,68 M€ kehittämisyavustusta, josta ARA myönsi (3.3.2014) haettavaksi 336 600 euroa. Vuoden 2014 osalta avustushaussa ei ollut mukana erillistä investointiosaa, joten haetut kustannukset tuli kohdistaa pelkästään kehittämiseen liittyviin hankkeisiin. Vuosien 2013–2015 aikana Helsingin kaupunki sai avustuksia yhteensä 3 998 421 euroa, josta on saatu maksatukseen tähän mennessä 238 575 euroa. Saatujen avustusten osuus on noin 20 prosenttia koko asuinalueohjelman määrärahoista kaikkien mukana olevien kasvukeskuskaupunkien (Helsinki, Espoo, Vantaa, Tampere, Lahti, Jyväskylä, Lappeenranta, Turku, Kuopio, Oulu, Pori, Vaasa ja Joensuu) osalta.

”Täydennysrakentamisen edellytysten parantamisen”-kärkihankkeen tavoitteena ovat kaupunkirakenteen tiivistäminen ja monipuolistaminen, palvelujen kehittäminen ja nykyisten pysyvyyden turvaaminen, uusien asumismahdollisuuksien tarjoaminen palveluiden ja joukkoliikenteen ulottuville sekä uudenlaisten asuinmuotojen lisääminen täydentämään olemassa olevaa asutuskantaa. Painopisteenä kehittämisessä ovat esikaupunkialueiden asemien ja ostoskeskusten ympäristöt.

Tekijät

Tero Santaoja, Pirjo Ruotsalainen

Nimike

LÄHIÖPROJEKTIN TOIMINTAKERTOMUS 2014, SIVISTYS ON SIISTIÄ

Sarjan nimike

Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisuja 2015:2

Sarjanumero	2015:2	Julkaisu-aika	18.5.2015
Sivuja	48	Liitteitä	–
ISBN	978-952-272-944-6 (nid.) 978-952-272-945-3 (PDF)	ISSN	0787-9024
Kieli koko teos	FIN	Yhteenveto	FIN, SWE, ENG

Tiivistelmä

Kaupunginhallitus hyväksyi 2.4.2012 (§ 324) Lähiöprojektin projektisuunnitelman kaudelle 2012–2015. Vuonna 1996 perustettu Lähiöprojekti on hallintokuntien yhteistyöprojekti, jonka teemat ja toimenpiteet määräytyvät kunkin toimikauden tavoitteiden mukaan. Ydintehtävänä on esikaupunkialueen imagon vahvistaminen edistämällä asunto- ja toimitilarakentamista, korostamalla kaupunginosien vahvuuksia sekä tukemalla lähipalvelujen edellytyksiä osana viihtyisää kaupunkiympäristöä. Projekti suunnittelee, käynnistää ja koordinoi esikaupunkialueiden kehittämishankkeita ja yhteistyötapoja eri hallintokuntien ja yritysten sekä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Toiminta-alueena on koko esikaupunkivyöhyke. Projektin visio on "Helsingin esikaupungit ovat viihtyisiä ja urbaaneja kaupunginosia, joissa on monipuolinen asunto- ja työpaikkatarjonta, elinvoimainen kaupunkikulttuuria sekä asukkaiden tarpeisiin vastaava palveluverkko." Projektikauden tunnuksena on "Sivistys on siistiä".

Toimintakauden tavoitteina ovat (1) verkostoituvan esikaupungin ja viihtyisän ympäristön tukeminen, (2) kokemisen, oppimisen ja hyvän kaupunkielämän edistäminen sekä (3) esikaupunkien tunnettavuuden ja imagon vahvistaminen tuomalla julkisuuteen positiivisia ja todenmukaisia uutisia esikaupungeista. Kehittämishankkeiden resursointi tapahtuu pääosin hallintokuntien talousarvioiden ja henkilöstön puitteissa.

Vuonna 2014 julkisen ympäristön parantamiseksi laadittiin suunnitelmia Kannelmäen Vanhaistenpuistoon ja Kontulan Kalliopuistoon sekä asemakeskuksien parantamiseksi Pohjois-Haagaan. Jakomäen keskukseen valmistui yleissuunnitelma. Ympäristösuunnitelmien laadintaan osallistui laajasti myös alueiden toimijat. Pajamäkeen laadittiin korjaustapaohjeita ja Meri-Rastilassa käynnistettiin kaupunkiuudistus syksyllä 2014.

Kauden päätavoitteiden mukaisesti kulttuuri- ja sivistyshankkeet jatkuivat. Lasten ja nuorten syrjäytymistä ennalta ehkäisevää työtä toteutettiin erityisesti yhteistyössä koulujen kanssa matalan kynnyksen musiikinopetusta Tempo- ja Bändipaja-hankkeissa. Tavoitteena oli myös edistää lähikoulun vetovoimaa. Monen polven kasvutila, Perjantai Action, Perhe on Pop, Vuosaari-blogi, Operaatio Pulssi, lähiöliikunta sekä Kulttuurikaveri lisäsivät osaltaan esikaupunkialueiden asukkaiden hyvinvointia ja lähipalveluja erityisesti nuorille. Hyvää kaupunkielämää edistettiin myös alueellista asukastoimintaa vahvistamalla.

Asukkaille tarjottiin mahdollisuus tulla keskustelemaan asiantuntijoiden kanssa Esikaupunkimessuilla Kanneltalossa ja Stoassa. Uutisia esikaupungeista esiteltiin projektin liitteissä kaupallisissa kaupunkilehdissä. Kaikille kaupunkilaisille käynnistettiin #liketälähiötä -valokuvakilpailu instagramissa.

Asiasanat

LÄHIÖPROJEKTI, ESIKAUPUNKI, VERKOSTOKAUPUNKI, TÄYDENNYSRAKENTAMINEN, KORJAUSRAKENTAMINEN, KAUPUNKIYMPÄRISTÖN LAATU, IMAGO, ELINKEINOT, SIVISTYS, KULTTUURI, TAPAHTUMAT, VIESTINTÄ, ALUEELLISET TOIMINTAMAHDOLLISUUDET, SOSIAALINEN KEHITTÄMINEN, LIIKUNTA, LAPSET JA NUORET, VAIKUTTAVUUS.

Lähiöprojekti

Helsinki

Sarjassa aikaisemmin julkaistu:

2015:1 Pyöräilykatsaus 2015

ISSN 0787-9024

ISBN 978-952-272-944-6 (NID.)

ISBN 978-952-272-945-3 (PDF)

Lähiöprojekti
Helsinki